

8kn

broj 35

SINJSKE

GLASILO GRADA SINJA

srpanj / kolovoz 2013

NOVINE

EKSKLUZIVNO: Muzej Alke

RAZGOVORI: Markulin, Klapež, Bešlić

SPORTSKI VREMEPLOV: Goran Caktaš - Cale mladi

ISSN 1848-6479

9 771848 647009

sinjske kronike, sinjske ricete, sinjske riči

UVODNIČKA 35

Evo nama naši dana

Po 298. puta evo je opet. Naše Alke. Ovo je i po prvi puta I da je europska. Bar službeno, i kako bi se reklo legalno. Iako je ona uvijek bila tu, i prije EU i biće za vrijeme EU, a biće i kada EU možda više ne bude. Eto nam i Velike Gospe. Dva, kako mi to volimo kazati, najvažnija dana za naš grad. Neka budu važna i za sve goste koji su nam došli i koji će doći u ove dane. A i mi ćemo se praviti važni u te dane. Nema onoga kome nije drago da mu u kuću dođu gosti, zvani i nezvani. Vadiće se zadnje šta ima, posudiće se, al će se imat. Znam ja nas, taki smo. Al neka. No, čini se da će ovaj puta blagdani proć malo skromnije jer je pritislo na sve strane. Nema se u džepu, nema se u takujinu, fiskalno ili nefiskalno, nije lako. I program je „tanji“ nego prije, al ipak će ga biti. Zanimljivo, po prvi puta u zadnjih nekoliko desetljeća da kulturnom dijelu Dana Alke i Velike Gospe nema niti jednog kazališnog gostovanja. Je li to pokazatelj krize ili nečeg drugog, o tome ćemo najesen, kad grad opusti, studenti i gastarbajteri odu, a mi udremo raspravljat o svemu u svačemu. Grad se uređuje, neki su zadovoljni, neki nezadovoljni radovima oko Luce na šetalištu A. Stepinca (ko ne zna, između crkve i Tripalove palače). Na Kukuzovcu bome niču betonski stupi, ajde nek negdi niče. Vlast smo uspostavili, proračun je za sada stabilan, kažu da smo i neke novce iz EU fondova povukli. Pa amo onda svi skupa ovih nekoliko dana u miru i veselju proslavit i goste šta lipše dočekat i počastit. Neću puno o sadržaju ovog broja, prigodni je i pun takvih tema. Moram zahvaliti svim oglašivačima i donatorima na pomoći. Za oglašivače ćete vidit u reklamama koji su, a donatori su **Viteško alkarsko društvo, knjigovodstveni servis Rajevskij, tvrtka Geoid d.o.o. Sinj i jedan naš iz Sinja šta je u Zagrebu.** SRITNE BLAGDANE, A ALKARIMA KA I UVIK ČVRSTU DESNICU I OKO SOKOLOVO ŽELI VAM EKIPA SINJSKIH NOVINA
Glavni urednik Vito Perić

sadržaj

2 uvod

9 gradsko vijeće: Izabran predsjednik

10 razgovor: Hrvoje Markulin

18 ekskluzivno: Muzej Alke

34 kultura: hommage Ante Mandac

IMPRESSUM

Sinjske novine broj 35, srpanj/kolovoz 2013.

Izlaze jednom u mjesecu (a po potrebi i kao dvobroj).

Cijena 8,00 kuna

Godišnja pretplata 115,00 kuna (u cijenu uračunata poštarina)

Nakladnik: Grad Sinj

Izdavač: Kulturno umjetničko središte Sinj, Glavička 29

Sinj 21230

Glavni urednik: Vito Perić, GSM: 099/217 09 31

Telefon u redakciji: 021/ 826-049

e-mail: kulturno.umjetnicko.srediste.sinj1@st.t-com.hr

sinjske.novine@gmail.com

Grafička obrada: KUS, grafička obrada naslovnice Anita Barać, fotografija naslovnice Nikola Belančić

Lektura: KUS

Tisak: Kerschoffset Zagreb

Novinari u ovom broju: Vito Perić, Žarko Kodžoman, Božena Romac

Suradnici u ovom broju: Petar Kliškinić-Klika, Anita Barać, Nikola Belančić, Boris Filipović-Grčić, Nikiša Poljak, Hilda Jadrijević, Slaven Kardoš, Dragan Odrlić, Vibor Barać, Kažimir Tomašević, Marija Radović-Cvrlje, Bruno Barać, Daria Brković, Frano Čović. **Zahvaljujemo na pomoći portalima :**

www.Ferata.hr i www.Sinj.com.hr,

Puda

EKO SIR

vrhunski

**DELIKATESNI
SIREVI**

Tradicija u suradnji s prirodom

EKO - SIR PUDA d.o.o. / mob: 099 3826 901 / eko-sir.puda@st.t-com.hr

Otvoren pogon tvrtke Eko-sir Puđa u Poslovnoj zoni Čaporice kod Trilja

Piše: Božena ROMAC

Foto: Vito PERIĆ

Predsjednik Republike Ivo Josipović, 15. srpnja u poslovnoj zoni Čaporice otvorio je novoizgrađeni pogon tvrtke "Eko - sir Puđa". Svečanom otvaranju poslovno – proizvodnog objekta sirane, među ostalim, nazočila je i pomoćnica ministra poljoprivrede Vesna Gatner, ravnatelj poljoprivredne agencije Zdravko Barać, ravnatelj Agencije za plaćanje u poljoprivredi Ante Pezo, te brojni lokalni dužnosnici, Župan splitsko – dalmatinski Zlatko Ževrnja, gradonačelnik Trilja Ivana Šipić, Petroslav Sapunar predsjednik Županijske skupštine, sinjski gradonačelnik Ivica Glavan kao i veliki broj gospodarstvenika iz cijele Hrvatske. Obitelj Puđa se generacijama bavi proizvodnjom sira, kako su zahtjevi tržišta postajali veći, a njihov sir prepoznat, 2003. g. u Golinjevu kod Livna otvorili su siranu gdje proizvode Livanjski sir po tradicionalnoj recepturi. U asortimanu imaju i trapist te polutvrde sireve. U toj sirani na godinu proizvedu više od 300 tona sira kojeg distribuiraju uglavnom na područje Hrvatske, a njihov sir prepoznaju i u drugim europskim državama. Kako bi tvrtka bila što konkurentnija i zastupljenija na europskom tržištu Puđa je napravio dodatni iskorak i otvorio novi pogon sirane u Čaporicama gdje će proizvoditi vrhunske dalmatinske sireve tradicionalne recepture. Do sada je već potpisan ugovor o otkupu mlijeka s 10-ak proizvođača iz Cetinske krajine, a ugovorena je isporuka za 2000 l mlijeka dnevno, iako je kapacitet nove sirane do 10 000 l. Kako bi povećao proizvodnju Puđa namjerava stočarima ponuditi i nabavku mliječnih junica. U sirani će se proizvoditi sirevi od kozjeg, ovčjeg i kravljeg mlijeka sa pašnjaka Kamešnice i Dinarskog gorja. Na svečanom otvaranju objekta na kojem se okupilo oko tisuću uzvanika, Tomislav Puđa je rekao da je iznimno sretan što će Hrvatskoj, ali drugim zemljama EU moći ponuditi vrhunske delikatesne sireve s dalmatinskih pašnjaka te na taj način, u suradnji sa lokalnom zajednicom, razvijati i stočarstvo. „Siguran sam da će ovaj projekt koji omogućava transfer obiteljske tradicije, znanja i tehnologije poboljšati konkurentnost proizvođačke i prehrambene industrije na cijelom području Republike Hrvatske,“ rekao je Puđa. Predsjednik Josipović rekao je da je vrijedno svakog poštovanja otvaranje ijednog radnog mjesta, ijednog novog pogona: „Vidim, to vas jako dobro ide, kako obitelji Puđa, a bome i Gradu Trilju.

Nastavite tako, odličan ste primjer! U vremenima kada nedostaje radnih mjesta, kada nedostaje optimizma, kada nedostaje uspjeha, vi pokazujete da se može. I to u kraju za kojeg mnogi smatraju da nije najidealniji za biznis. Zato vam čestitam, svima vama želim puno uspjeha, obitelji Puđa, te svim gospodarstvenicima iz ovog kraja. I nadam se da ću svako malo doći ovdje otvoriti nešto novo.“

Ponosan na otvaranje značajnih pogona u svom kraju bio je i triljski gradonačelnik koji je pokrenuo inicijativu da se zona na Čaporicama imenuje agro – industrijskom zonom. U narednim godinama plan je izgraditi agro centar kako bi se ponovno oživjela poljoprivreda i stočastvo u ovom dijelu Dalmatinske zagore. Župan Ževrnja je istaknuo kako je otvaranje ovog pogona najbolji lijek u ovoj teškoj krizi te se osvrnuo i na rad triljskog gradonačelnika Šipića i suradnika: „Na pravom ste putu. Zašto? Zato jer ova zona prije nekoliko tjedana ušla u naš razvojni županijski projekt kao zona agro-industrijske proizvodnje. U u tom duhu će naša županija sigurno vrijedno surađivati. U našim uredima će sigurno imati vrijednog suradnika. Na kraju osobno od srca čestitam ovoj vrijednoj firmi, ovoj vrijednoj obitelji Puđa koje osobno poznajem cijeli niz godina.“ Pogon je blagoslovio je dekan Cetinskog dekanata don Stipe Ljubas, a uz predsjednika simbolično su vrpcom prerezali Tomislavovi sin Stipe i kći Nika. Za sve uzvanike vlasnici sirane priredili su bogat ručak, a u zabavnom dijelu programa nastupio je Mate Bulić, Širokobriješki dukati te KUD Sinj čiji su članovi izveli Sinjsko nijemo kolo. Zabava je potrajala do dugo u noć.

oglas

TURISTIČKA ZAJEDNICA SPREMNA DOČEKUJE TURISTE

Zahvaljujući pojačanim aktivnostima od travnja do srpnja TZ Sinja uz redovitu djelatnost je ove godine spremna dočekati turiste koji će pohoditi alkarski grad, kako u dane Alke tako i za blagdan Velike Gospe, i pružiti im potrebne usluge

Priredio: Vito PERIĆ

Turistička zajednica grada Sinja od početka godine uspješno provodi niz projekata i programa u svrhu što bolje i kvalitetnije promidžbe Sinja i Cetinske krajine, te što boljeg prijama gostiju koji će pohoditi

naš grad najvećim dijelom u kolovozu za Alku i Veliku Gospu. Tako su već prije nekoliko mjeseci tiskane brošure za Alku, Dječju Vučkovića

Alku i predstavu Opsada Sinja 1715. koje je promocija održana u lipnju na splitskom Peristilu te distribuirane po turističkim info centrima u Splitu i turističkim agencijama i hotelima na području Splita, Trilja i Dugopolja. Info pult TZ Sinja počeo je raditi već od lipnja, postavljen je na sinjskom glavnom trgu, popularnoj Pijaci, i na njemu možete dobiti sve informacije vezane uz turističku ponudu Sinja, a i ostale servisne informacije. Uz to, TZ Sinja je snimila dva promo-filma; Zelovske glinene lule i Gradski izazov. Filmovi se mogu pogledati na vrlo dobro ažuriranoj i odlično dizajniranoj web stranici www.visitsinj.com Tijekom svibnja i lipnja u svrhu promocije prirodnih ljepota Cetinskog kraja TZ Sinja je sudjelovala u organizaciji tri atraktivna događanja; Biciklijadi do

izvora Cetine, Gradskom izazovu i Pustolovnoj utrci Cetina adventure. TZ Sinja nije zaboravila ni aktivno vođenje društvenih mreža, pa na facebooku ima 1400 fanova a na twitteru 214 članova. Uz redovitu djelatnost TZ Sinja bila je aktivna na natječajima i projektima za dobivanje sredstva čijim ulaganjem

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA SINJA

je također, uz prethodno pobrojano podignuta razina u ponudi TZ Sinja. Tako je od Ministarstva turizma dobiveno 18.000 kuna za postavljanje 3 HOTSPOTA. U suradnji sa Gradom Sinjem TZ Sinj je aplicirala na natječaj HOTSPOT-CROATIA i dobila bespovratna sredstva temeljem Programa poticanja slobodnog pristupa internetu u turističkim destinacijama, čije se puštanje u rad očekuje upravo u kolovozu.

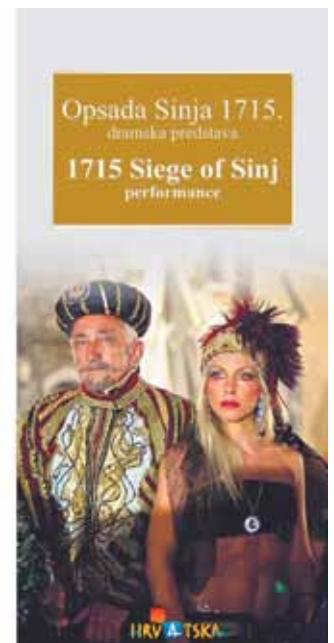
Uspješno je bilo i apliciranje na natječaj „Program poticanja razvoja turizma na turistički nerazvijenim područjima u 2013.“ koji je provela Hrvatska turistička zajednica. Na natječaju TZ Sinja je dobila 85.000 kn za projekte postavljanja Smeđe turističke signalizacije, uređenje vidikovca Stari grad, uređenje izvora Miletin i izradu web stranice, koja je odnedavno prevedena na njemački i talijanski jezik. Rok za izvršenje navedenih projekata je kraj studenog ove godine.

Županija Splitsko-dalmatinska odobrila je TZ Sinj 16.000 kn za organizaciju manifestacija temeljem programa koji provodi TZ kroz ovu godinu.

A zahvaljujući aktivnostima Turističke zajednice Sinja grad Sinj je od 2013. godine član Europske udruge gradova opasnih zidovima (EWT, European Walled Towns). Cilj ove udruge je profesionalna suradnja i razmjena iskustava gradova koji se brinu o održavanju i turističkoj valorizaciji tih

spomenika. Zidine na Starome gradu vrijedan su povijesni spomenik i turistička atrakcija pa je aktivno sudjelovanje u Europskoj udruzi gradova opasnih zidinama još jedan dokaz vrijednosti tog povijesnog spomenika, ali i briga Sinja o njegovu očuvanju i odgovarajućem vrednovanju. Ukoliko želite pratiti i više doznati o aktualnim događanjima i programima TZ Sinj više informacije možete dobiti na facebook stranici Sinj Tourist Board.

oglas

SINJ I EU

Uz zvukove Gradske glazbe Sinj i u pratnji Sinjskih mažoretkinja na Trgu kralja Tomislava sinoć u 21 sat podignute su zastave Republike Hrvatske i Europske unije. Zastave su podignuli gradonačelnik Sinja Ivica Glavan i njegovi zamjenici Kristina Križanac i Zlatko Ugrin. U sklopu obilježavanja proslave ulaska RH u Europsku uniju na području PUSD u ponoć je svečanost održana na GP 'Kamensko', na kojem je podignut stijeg EU-a, a načelnik PU Zoran Petričević svečano je otkrilo ploču EU.

Izvor: ferata.hr

DVA NOVA NA KUKUZOVCU

Gradonačelnik Sinja Ivica Glavan zaključio je ugovore o kupoprodaji zemljišta na području GZK-Sinj s tvrtkama „LISKA“ d.o.o., Sinj i „FINE GOLD“ d.o.o., Sinj. Tvrtka „LISKA“ d.o.o., Sinj je tvrtka koja na čestici zemljišta veličine 5656 m² namjerava izgraditi proizvodno-poslovnu građevinu, za proizvodnju, preradu, pakiranje i skladištenje svježeg povrća i žitarica. Dovršenjem objekta posao bi u prvoj fazi posao pronašlo do 5 radnika, a uz njih s obzirom na djelatnost društva, sezonski bi se zapošljavalo dodatno između 10 i 15 radnika. Investitor s radovima počinje odmah. Tvrtka

„FINE GOLD“ d.o.o., Sinj namjerava na čestici zemljišta veličine 5.807 m² proširiti svoju djelatnost te izgraditi proizvodno-poslovnu građevinu u kojoj će otvoriti regionalni centar za opskrbu i distribuciju pneumatika (guma) renomiranih svjetskih proizvođača za sve vrste motornih vozila, uključujući kamione i autobuse. To uključuje korištenje najmodernije opreme za montažu i demontažu, balansiranje i centriranje pneumatika kao i sve vrste usluga koje moderna vozila danas zahtijevaju. Za potrebe poslovanja regionalnog centra u Kukuzovcu planira se novozapošljavanje za cca. 10 radnika. Investitor s radovima počinje kroz mjesec dana.

IZVOR: Grad Sinj

LIDL DONIRAO SINJSKO RODILIŠTE

Šesta donacija u sklopu donacijskog programa „Više za zajednicu!“ namijenjena malim budućim alkarima

Rodilištu Sinj Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije uručena je šesta po redu donacija u sklopu Lidlovog velikog donacijskog programa „Više za zajednicu“. Riječ je o donacijskom programu unutar kojeg će trgovački lanac Lidl Hrvatska do kraja godine, u vidu 87 donacija, donirati gotovo pola milijuna kuna neprofitnim organizacijama i udrugama diljem Hrvatske. Potencijalne primatelje donacija predlažu sami zaposlenici Lidla, a donaciju sinjskom rodilištu je predložila i uručila Daniela Katić, Lidlova zaposlenica iz Sinja. Donaciju je u ime sinjskog rodilišta preuzeo dr. Ivan Nasić, specijalist ginekolog koji je izjavio: „Sinjsko rodilište od izuzetne je važnosti za ovaj kraj pa nam je uvijek jako drago kada dobri ljudi pronađu način da podrže naš rad. Ipak je riječ o mjestu gdje na svijet dolaze budućni stanovnici ovoga kraja, a da ne govorimo o činjenici kako o radu sinjskog rodilišta ovisi i budućnost poznate Sinjske alke jer svi budućni alkarima prema tradiciji moraju biti rođeni upravo ovdje, u Sinju. Ponosni smo i sretni što je Lidlova sinjska zaposlenica prepoznala i predložila upravo nas za ovu donaciju, koja će biti od velike važnosti za mame i bebe na ovom području. Od srca hvala Lidlu!“ Lidl je za sinjsko

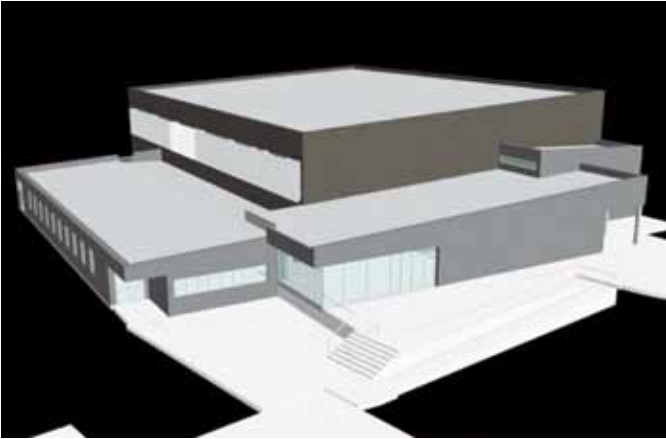
rodilište omogućio poklon pakete koji uključuju prijeko potrebne pelene, dječje kupke, odjeću, i ostalu opremu za novorođenčad te na taj način učinio prve dane života malih Sinjanki i Sinjana, od kojih će neki možda biti budućni alkarima, ugodnijima. Sinjski dom zdravlja, u sklopu kojeg djeluje i Rodilište Sinj, osnovan je 1953. godine, a u rodilištu trenutno radi 5 primalja, 3 ginekologa i 3 pedijatra. U prošloj je godini u sinjskom rodilištu rođeno 167 malih Sinjanki i Sinjana.

Podsjetimo, u sklopu velikog donacijskog programa „Više za zajednicu!“, Lidl Hrvatska će do kraja godine uručiti još 81 donaciju, a sve prema prijedlozima svojih zaposlenika. Zahvaljujući razgranatoj prodajnoj mreži, Lidl će doprijeti gotovo do svakog kutka Lijepe Naše i tako još jednom potvrditi svoju predanost pomaganju zajednici u kojoj posluje.

Izvor: real media

POČINJE GRADNJA SPORTSKE DVORANE

„Grad Sinj ima uredno ishodovanu građevinsku dozvolu i potvrdu glavnog projekta te je odabran izvođač radova. Uskoro ćemo položiti kamen temeljac, do kraja srpnja. Potpisan je okvirni sporazum koji predviđa da se investicija podijeli u dvije proračunske godine. Također, dvorana je kandidirana u Ministarstvo regionalnog razvoja i očekujemo kako ćemo od ministarstva uprihoditi barem 1 milijun i 700 tisuća kuna, a nadam se i više. Očekujemo i podršku Županije u milijunskom iznosu,“ izjavio je gradonačelnik Ivica Glavan na 2. sjednici GV-a održanoj 15. srpnja. Pored

dvorane će se graditi i dječje igralište, parking i tri otvorena igrališta s mogućnošću da se dio prostora ponudi i privatnom kapitalu. Projekt dvorane je dvorana rađen po svim normativima europskih i svjetskih sportskih organizacija. „Dvorana po projektu zadovoljava sve sportove u Sinju osim KK Alkar. Tako je napravljeno jer je projektirana druga dvorana na prostoru pazara, u sklopu OŠ ‘Fra Pavla Vučkovića’, isključivo košarkaških dimenzija za tisuću gledatelja. Nju će po modelu Javno-privatnog partnerstva graditi država, županija i grad, a ova će bit samo gradska i mi ćemo je moći održavati. Sve drugo bi bila jedna nerealna priča’, zaključio je gradonačelnik Ivica Glavan. Izvor: ferata.hr, dopuna Sinjske novine

SDP TRAŽI TV

Poštovane sugrađanke i sugrađani, na konferenciji za medije koju smo održali nakon prvog neuspješnog konstituiranja Gradskog vijeća između ostaloga smo od izvršne vlasti tražili da se zbog transparentnosti i adekvatne informiranosti o aktivnostima svake političke opcije, nezavisne liste i svakog pojedinog vijećnika stvore uvjeti kako bi se sjednice Gradskog vijeća mogle pratiti putem malih ekrana kao što je to slučaj u gradovima poput Splita, Kaštela, Makarske i Trogira i mnogih drugih.

Smatramo da pozornost koju sjednice Gradskog vijeća imaju u lokalnim medijima i u medijima u kojima se piše o ovoj tematici nije dovoljna, te da se na adekvatan i detaljan način ne informiraju slušatelji i čitatelji o stvarnim događanjima na sjednicama, pa mnogi dobri prijedlozi i rasprave ostanu nezabilježeni samo zato što se za sve potrebno prečesto ne pronade dovoljno medijskog prostora. Uvjereni smo da bi televizijski prijenos našim sugrađanima pružio realnu sliku koje su stvarne aktivnosti vijećnika i predstavnika izvršne vlasti kojima su dali povjerenje, za što se konkretno zalažu i čije interese brane.

Kada bi sve navedeno uzeli u obzir i raspolagali istinitim i neiskrivljenim činjenicama mogli bi onda o angažmanu svakog pojedinog vijećnika imati puno jasniju sliku i ne dozvoliti bilo kome da oblikuje njihove stavove što smatramo osnovnim postulatom demokracije koje bi trebalo biti pravilo za koje ne postoji kompromis.

Očekujemo od izvršne vlasti da u što skorijem roku reagira na ovaj naš prijedlog i izvijesti javnost i vijećnike da li im je stalo do transparentnijeg rada Gradskog vijeća i izvršne vlasti ili ne.

S poštovanjem,

Gradski odbor SDP-a Sinj

Predsjednica:

Nataša Poparić, dipl.iur.

JACANJE SVIJESTI REGIONALNIH I LOKALNIH DIONIKA

U Alkarskim dvorima početkom srpnja održano predavanje ‘Jačanje svijesti regionalnih i lokalnih dionika’ koje su organizirali Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u suradnji s Javnom ustanovom RERA S.D. za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije. Riječ je o stručnom predavanju ‘Ususret EU fondovima’, u sklopu regionalnog predstavljanja informativno-edukativnog događaja ‘Dani EU fondova’. Predavanju je nazočilo 40-ak zainteresiranih građana, među kojima su bili sinjski dogradonačelnici Kristina Križanac i Zlatko Ugrin, zamjenik načelnika Općine Otok Ivica Perković, direktorica Gospodarske zone Kukuzovac Dijana Breko i drugi. Predavači Richard Harding, konzultant iz Velike Britanije za kohezijsku politiku EU, Marin Kukoč iz Ministarstva poljoprivrede, Mira Krneta iz Hrvatske banke za obnovu i razvitak, te Vlatka Marčan iz Ministarstva regionalnoga razvoja i

fondova Europske unije, okupljene su izvijestili kako će Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014.- 2020. na raspolaganju biti oko 11,7 milijardi eura, a od toga iznosa za kohezijsku politiku je predviđeno oko 8,5 milijardi eura. U drugoj polovici 2013. Republika Hrvatska iz strukturalnih i Kohezijskog fonda ima na raspolaganju 449 milijuna eura. Do 2016. godine Hrvatska ima još na raspolaganju iz pretprijetne pomoći za 2012. i 2013. iznos od oko 210 milijuna eura. Zainteresirani građani upoznati su s ključnim razlikama između EU post-pristupnih fondova i IPA-e te sa financiranjem poljoprivrede i ruralnog razvoja iz EU fondova. Na predavanju je također bilo riječi o pripremi za post-pristupne fondove EU i programu kreditiranja kandidata IPARD programa.

Izvor: ferata.hr

IZBOR NAJLJEPŠE SINJSKE OKUĆNICE

Turistička zajednica Grada Sinja je u okviru akcije "Volim Hrvatsku, volim Grad Sinj" u suradnji sa Javnim komunalnim poduzećem Vodovodom i Čistoćom i Hit radijem organizirala izbor najljepše

okućnice. Osnovni kriteriji za izbor najljepše okućnice je ukupan estetski dojam, uloženi višegodišnji trud, izbor i njega biljaka, te poštovanje tradicije i elemenata našeg podneblja. Četveročlana komisija u sastavu Jelena Bilić (TZ Sinj), Ćiro Poljak (Vodovod i čistoća), Ivana Župić (Poljoprivredno-savjetodavna služba Grada Sinja) i Marija Maroš (Hit radio i portal Ferata), obišla je kandidate i ocijenila njihove okućnice. U konkurenciji od sedam prijavljenih okućnica za najljepšu je odabrana okućnica Marija Romca iz Glavica. Drugo mjesto pripalo je okućnici Dunje Varenine iz Sinja. Trećeplasirana okućnica grada Sinja za 2013. godinu je okućnica Ivana Domazeta. Turistička zajednica pobjednicima ovogodišnjeg natječaja osigurala je vrijedne nagrade, i to poklon bonove tvrtke Hipodrom d.o.o. Tako je vlasnik najljepše okućnice dobio poklon bon u vrijednosti od 1000 kuna, vlasnici drugoplasirane okućnice pripao je poklon bon u vrijednosti od 700 kuna, a vlasniku trećeplasirane okućnice poklon bon u iznosu od 500 kuna.

DIGITALIZACIJA GRADSKOG KINA

U Muzeju Mimara u Zagrebu je održano Javno potpisivanje Ugovora projekta Digitalizacije nezavisnih kinoprikazivača. Projekt je financiran sredstvima Ministarstva kulture i gradova, a obuhvaća digitalizaciju 28 kina u 18 županija i 27 gradova, među kojima je i Gradsko kino Sinj. Opremanje kino-dvorane u Sinju stajat će nešto više od 433 tisuće kuna. Ministarstvo kulture je kroz Projekt digitalizacije nezavisnih kinoprikazivača osiguralo 70 posto sredstava, odnosno 303 tisuće kuna, a ostatak će financirati Grad Sinj. Digitalizacija nezavisnih kinoprikazivača dio je Nacionalnog programa audiovizualnog stvaralaštva 2010. do 2014. i strateški projekt koji su zajednički pokrenuli Hrvatski audiovizualni centar i Ministarstvo kulture uz podršku lokalnih gradskih uprava. Ciljevi projekta su osnaživanje nezavisnih kinoprikazivača, povećanje gledanosti europskih, hrvatskih i nezavisnih svjetskih naslova u kinima te obogaćivanje raznolikosti kulturalne ponude, a uključuje i mogućnost nadogradnje na buduće tehnologije, kao i mogućnost transformiranja prostora u višenamjenske, multimedijalne prostore. Iako je rok za provedbu digitalizacije 90 dana Ivan Šentija, direktor Gradskog kina Sinj kaže kako će sinjsko kino biti digitalizirano do 15. kolovoza. „Za samo sinjsko kino ovo je zaista velika stvar, jer će biti u rangu sa svjetskim kinima. Riječ je o osnovnoj digitalizaciji i vjerujem da ćemo na nju nadograditi i 3D sustav, jer je ovo prilika koju ne smijemo propustiti.“ Šentija ističe kako za vrijeme postavljanja digitalne opreme kino neće biti zatvoreno duže od nekoliko dana.

Izvor: ferata.hr

POTPISANI UGOVORI O IZRADI PROJEKTNE DOKUMENTACIJE, POČETAK PROJEKTA VRIJEDNOG 20 MILIJUNA EURA

Predstavnici Hrvatskih voda, Ministarstva zaštite okoliša i prirode te Ministarstva poljoprivrede predali su lokalnim komunalnim poduzećima ugovore o uslugama izrade studijsko-projektne dokumentacije vrijedne preko 2,9 milijuna €. Ugovore je dobilo sedam komunalnih tvrtki s područja Dalmacije, među kojima i Vodovod i čistoća Sinj. U sklopu odobrene Operacije Priprema projekata za sufinanciranje sredstvima Strukturnih fondova EU u svrhu zaštite vodnih resursa Hrvatske potpisana su dva ugovora. Sinjsko komunalno poduzeće sredstva će dobiti za studijsko-projektnu dokumentaciju prema prvom ugovoru Poboljšanje sustava vodoopskrbe i integriranog sustava upravljanja otpadnim vodama za aglomeracije: Split – Solin, Sinj i Jelsa – Vrboska – LOT 2, koju će izraditi dansko-hrvatski konzorcij. Njegova ukupna vrijednost iznosi 1.529.999 eura. Vodovod i čistoća i Hrvatske vode već su raspisale javni natječaj za projektiranje kompletne kanalizacijske mreže za grad Sinj i dijelove naselja Brnaze i Glavice, a konzorcij će projektirati rješavanje kanalizacije za drugi dio naselja Brnaze, Turjake i drugi dio Glavice. „Razmišljamo i o rješavanju kanalizacije u naseljima Bajagić, Obrovac i Han zbog zaštite izvorišta Kosinac, te o naseljima Suhač, Karakašica, Čitluk i Jasensko koji imaju pad prema rijeci Cetini, prema kojoj se spuštaju sve njihove vode. Konzorcij će izraditi senzibiliteti studije i izići sa svojim prijedlozima prema Hrvatskim vodama,“ rekoa je direktor Vodovoda i čistoće Mario Vukasović te dodao kako su u planove uključili magistralne vodovode od Rude do Radošića, od Radošića prema Dicmu, čak je bio i prijedlog prema Dugopolju, te naravno prema Zelovu koje još nije pokriveno vodoopskrbom, a razmišljaju i o izgradnji druge vodospreme na Radošiću. Početak projektiranja kanalizacijske mreže očekuje se do kraja ove godine. Radovi bi trebali početi u roku od dvije godine i to najprije u gradu Sinju gdje postoji idejno rješenje kanalizacije, a sve bi trebalo biti gotovo do 2018.g. Sredstva za pripremu osigurana su kroz plan Hrvatskih voda na način da će se 85% sufinancirati bespovratno iz sredstva EU (IPA programa) a preostalih 15% iz sredstava državnog proračuna, s razdjela Ministarstva poljoprivrede. Iz EU fondova Grad Sinj bi u konačnici, prema procjenama, trebao dobiti oko 20 milijuna eura za rješavanje vodoopskrbe i kanalizacije s pročistačem.

izvor: ferata.hr

IZABRAN PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA

Hrvoje Markulin (HDZ) voditi će u naredne četiri godine sinjski parlament

Piše: Božena ROMAC

Na čelu Gradskog vijeća je Hrvoje Markulin. Nakon drugog pokušaja konstituiranja i dva kruga glasovanja Markulin sa koalicijske liste HDZ-a, HSLS-a, HSS i BUZ-a je dobio 13 od 19 glasova. U prvom pokušaju konstituiranja GV-a nitko nije dobio potrebnu većinu glasova. Izbor predsjednika trajao je više od dva sata. U prvom krugu glasovanja bila su predložena tri vijećnika: Miro Bulj, Hrvoje Markulin i Milan Smoljo. Nakon prvog kruga javnog glasovanja Bulj je imao 6 glasova, dok su Smoljo i Markulin dobili 7. Vijećnici Ivana Šabić (NL dr. Jadrijevića) i Željko Prelas (SDP-HNS) su glasovali za Bulja, ali i za Smolju. Nakon prvog kruga Nataša Poparić (SDP) je rekla da koalicijska lista SDP-a i HNS-a nije predložila svog kandidata jer se ne smatraju izbornim pobjednicima. Nakon toga se razvila, potpuno nepotrebna rasprava o tome tko je pobijedio, a tko izgubio na izborima, tko je moralni, a tko stvarni pobjednik tako da je izbor predsjednika u jednom trenutku pao u drugi plan. Na početku drugog kruga prije kojega su vijećnici napravili stanku dr. Stipislav Jadrijević predložio je tajno glasovanje što je i usvojeno sa 13 glasova ZA, 6 PROTIV te 2 SUZDRŽANA. Nakon prebrojavanja glasova utvrđeno je kako je Markulin

dobio 13 glasova, Smoljo 8, a nevažećih listića nije bilo. Izbor potpredsjednika GV-a održan je javno. Za potpredsjednike su predloženi Sandra Levantin Kovač i Milan Smoljo, koji su izabrani s 20 glasova. Markulin je zahvalio svim vijećnicima i rekao kako je dobro da su iz drugog puta uspjeli konstituirati Vijeće jer ih čeka puno posla. „Očekujem dobru suradnju sa svim svojim kolegama bez obzira iz kojih političkih opcija dolazili. Svi kvalitetni prijedlozi koji budu u korist Grada i građana bit će prihvaćeni i dobrodošli. Sada je na nama da radimo na konkretnim stvarima i da iza sebe ostavimo priče o političkim trgovinama i koalicijama. Važan je samo interes Grada i građana te na tome svi zajednički moramo raditi,“ rekao je Markulin. Potpredsjednica Kovač-Levantin je rekla da će se zalagati da se sjednice održavaju što češće i sa što manje točaka dnevnog reda kako bi vijećnici mogli donositi kvalitetnije odluke na dobrobit Grada. Drugi potpredsjednik Smoljo rekao je da smatra dobrim izbor Markulina za predsjednika. „Ja sam sa g. Markulinom dobro komunicirao i surađivao u prošlom sazivu Vijeća. Smatram da je izbor g. Markulina OK i on će na dostojan način predstavljati Vijeće. Po ovome što smo vidjeli danas imat ćemo jako burne sjednice, a ja mu mogu biti potpora te mogu preuzeti stvari ako išta škripi,“ rekao je Smoljo.

Za Dane Alke i Velike Gospe izdvojeno 363.500 kuna

Piše: Božena ROMAC

Na početku sjednice vijećničku prisegu izgovorio je Stipe Maganić s koalicijske liste (SDP-HNS). Tako je zamijenio je Željka Jakova Prelasa koji je svoj mandat, kako je i najavljivao, stavio u stanje mirovanja. Na početku rasprave o Programu *Dani Alke i Velike Gospe* predsjednica Odbora Programa *Dani Alke i Velike Gospe* Sandra Kovač Levantin izvijestila je kako je Odbor donio odluku o izmjenama i dopunama Prijedloga Programa. Tom Odlukom koncertu, u organizaciji udruge S.K.U.P. (S.A.R.S. op. B.R.) smanjen je iznos od 20.000 kn na 15.000 kn uz obrazloženje kako on ima komercijalnu komponentu pa se organizator može dijelom sam financirati. Od preostalih 5.000 kn 3.000 su dodijeljene udruzi SRMA za provedbu kulturnog ljeta za djecu, a 2.000 su namijenjene promociji knjige branitelja Borislava Vukasovića Lončara Neokaljani, koja nije bila izvrštena u Program. Odbor je povećao sa 3.000 na 6.000 kn sredstva za koncert Mješovitog i Dječjeg zbora Grada Sinja i njihovih gostiju, dok su sredstva za koncert klasične glazbe Branimira Norca povećana su sa 1.500 na 3.000 kn, koncertu Gradske glazbe Sinj sa 3.000 na 4.000 kn te Vučkovića dječjoj alci sa 12.000 na 15.000 kn. U ovogodišnji Program *Dani Alke i Velike Gospe*

uvršteno je Međunarodno športsko ribičko natjecanje, za koje će se izdvojiti 7.000 kn. U Program je također naknadno uvrštena promocija knjige Ivana Ugrina Još Hrvatska nij' propala, po prijedlogu Matice Hrvatske. Vijećnici su većinom glasova prihvatili Program za koji će Grad Sinj izdvojiti 363 tisuće i 500 kuna. Ipak, nisu svi imali isti stav prema programu. Vijećnici koalicije SDP-HNS, drže kako bi glavna okosnica Programa trebalo biti viteško natjecanje Alka i blagdan Velike Gospe, koji bi trebali biti popraćeni primjerenim sadržajima, a sve ostale manifestacije, prema njihovom mišljenju, trebale biti uvrštene u Sinjsko kulturno ljeto. Nije bilo problema pri izboru članka i članova pojedinih Odbora koji djeluju pri gradskom vijeću. Tako su Vijećnici jednoglasno izabrali predsjednike, njihove zamjenike i članove Odbora za Statut, Poslovanje i normativnu djelatnost, Odbora za gospodarstvo, komunalne djelatnosti, obnovu i razvoj Grada Sinja, Odbora za međugradsku suradnju, Odbora za društvene djelatnosti, Odbora za predstave i prijedloge, Odbor za imena ulica i trgova u Gradu Sinj, Odbora za Program Dana Alke i Velike Gospe, Odbora za borbu protiv bolesti ovisnosti, Odbora za javna priznanja te Odbora za Proračun i financijsku kontrolu.

RAZGOVOR S POVODOM: Predsjednik

NIŠTA MI NIJE PALO S NEBA

Novi predsjednik GV-a Sinja smatra da je dobio glasove svih političkih općina i da je posrnulog gospodarstva u gradu nužno hitno uspostaviti komunikacijsku mrežu.

Razgovor vodio: Vito PERIĆ

Foto: Arhiv Sinjskih novina i Hrvoja MARKULINA

Tajnim glasovanjem ste izabrani za predsjednika Gradskog vijeća (dalje GV). Možete li (smijete li) otkriti tko vam je osim HDZ-ovih vijećnika dao glas?

Izabran sam na drugoj konstituirajućoj sjednici u drugome krugu. Kao što vjerojatno znate, na prvoj konstituirajućoj sjednici sve su četiri političke opcije koje su zastupljene u Gradskom vijeću, istaknule svoga kandidata. Dakle, bilo nas je ukupno četvero. Svi su vijećnici dali glas samo kandidatu iz svoje političke opcije tako da nitko nije dobio potrebnu većinu od 11 glasova. Na

drugoj konstituirajućoj sjednici u prvome krugu bila su trojica kandidata za predsjednika Vijeća i tada su već pojedini kolege vijećnici dali svoj glas i drugim kandidatima, a ne samo svome. Rezultat je bio takav da ja i gospodin Smoljo idemo u drugi krug sa po 7 dobivenih glasova. Tada smo napravili kratku pauzu u kojoj se iskristalizirao prijedlog da se u drugom krugu tajno glasuje. Osobno nisam bio za to jer sam smatrao da se treba znati tko je koga podržao kako bi se izbjegle naknadne špekulacije (što se u konačnici i dogodilo). No, većina je odlučila da bude tajno i tako je bilo. Ja sam dobio 13 glasova, a kolega Smoljo 8. Ako znamo da koalicija HDZ/HSLŠ ima 7 vijećnika, nameće se vaše pitanje tko su preostali 6. Nitko vam to neće odgovoriti sa 100% sigurnošću jer je izbor zaista bio tajan. Po meni je najbliže istini da sam dobio glasove svih političkih opcija koje su u Vijeću, s tim da ni jedna grupacija nije u cijelosti glasala za mene (osim naravno moje).

Priča se o koaliciji HDZ-a i NL dr. Jadrijevića. Ima li istine u tome?

Sam izbor predsjednika GV-a pokazuje da koalicija ne postoji. Koalicija u politici ima svoje razloge i smisao, ali

sada je nema i o njoj se trenutno ne razmišlja. Ta je priča nametnuta i o tome se u kuloarima dosta pričalo i prije i nakon izbora izbora. Činjenica je da je gradonačelnik Glavan po drugi put izabran s liste dr. Jadrijevića, ali isto je tako i činjenica da su rezultati za izbor vijećnika drugačiji u odnosu na prošle izbore. Iz tog novog odnosa u Vijeću proizašlo je da sam ja predsjednik GV-a bez ikakve koalicije. Imali smo dva osnovna razloga očekivati predsjednika iz svojih redova. Dobili smo kao lista najviše glasova te mislimo da je dobro imati predsjednika iz druge političke opcije, suprotne gradonačelnikovo, kako bi se uspostavila ravnoteža i bolja kontrola vlasti.

Pokazalo se da tako misli i većina vijećnika. To ne znači da neće biti suradnje i komunikacije. Baš suprotno. Suradnja i komunikacija moraju sada biti intenzivnije i sve će se morati dogovarati – bez samovolje pojedinaca.

Govori se i o mogućim trgovinama funkcijama, navodno je HDZ zainteresiran za gradsko komunalno poduzeće?

Ovo vaše pitanje proizlazi iz *ćakula* o navodnoj koaliciji kojoj bi smisao bila trgovina ili podjela fotelja. Toga nema i neće biti. Gradska su poduzeća po novom zakonu u upravljačkom smislu u potpunosti pod ingerencijom Gradonačelnika i mi na to ne možemo utjecati kada bismo i htjeli. Isto tako želim naglasiti kako nije korektno bilo kojeg člana HDZ-a sada diskriminirati i isključiti ga iz bilo kojeg natječaja za posao u gradskim poduzećima ili gradskoj službi samo zato što je član HDZ-a i zato jer mi ne želimo

u koaliciju.

U vašoj stranci ima nekoliko struja, jedna koja je za „staru gardu“, druga koja je za „mlade lavove“ i treća koja je za „treći put“. Gdje ste vi u toj priči?

Svaka velika stranka, a HDZ to svakako jest, podrazumijeva različitost i pluralnost. I to je normalno,

OSOBNA KARTA

Rođen u Sinju 1979. g, osnovnu pohađao u Hrvacama i Sinju, potom završio Franjevačku klasičnu gimnaziju u gradu pod Kamičkom. U Zagrebu na Filozofskom diplomirao dvopredmetni studiju: studij hrvatskog jezika i književnosti (kroatistike) i studij povijesti. Od 2004. zaposlen kao nastavnik hrvatskoga jezika i književnosti na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, trenutno u zvanju profesora mentora. Član Matice hrvatske, postdiplomant na doktorskom studiju hrvatske kulture na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, član Viteškog alkarskog društva, član udruge Naš Hajduk... Trenutno izabran i imenovan za ravnatelja OŠ Ivana Lovrića u Sinju. Aktivni političar, vijećnik u drugom mandatu Gradskoga vijeća Grada Sinja (trenutno predsjednik GV). Neoženjen. Hobi: druženje - ljeti balote, a zimi karte...

Gradskog vijeća, profesor Hrvoje Markulin

INE OSJECAM SE MOĆNIM

ocija u Vijeću i da je to dobro za demokraciju, te dodaje kako je za spas vertikalu Sinj-Split-Zagreb-Bruxelles.

i to je dobro. Kako bi izgledalo da svi isto mislimo i govorimo? Samo, ne znam kako ste vi to baš ovako podijelili i grupirali. Svakako, različita se mišljenja i slušaju i uvažavaju, a odluke na kraju donose tijela stranke koja su po statutu za to i zadužena. Stranka ima svoje propise i hijerarhiju, a odnosi u stranci i njena politika mijenjaju se i usmjeravaju na unutarstranačkim izborima. E sad bi bilo dobro pitanje koliko demokracije ima uopće u strankama pa i u nezavisnim listama i koliko ima demokracije općenito u hrvatskom društvu. O tome možemo nekom drugom zgodom. Osobno sam sklon promjenama i inovacijama i želim stvari mijenjati. Naravno, na bolje. Pri tome treba zadržati ono što je otprije bilo dobro.

Vašem mišljenje (stav) o alkarskom društvu. Jeste li član i kako vidite sadašnje funkcioniranje društva?

Alka, zbog koje Društvo i postoji i o kojoj Društvo vodi brigu, nedavno je postala dio svjetske zaštićene baštine na UNESCO-ovu popisu. Svjedoci smo kako je u najnovije vrijeme Alka dobila i svoj dom – Alkarske dvore koji se još uređuju. Spomenuo sam samo dva najuočljivija i najbitnija događaja iz života Alke koji su se zbili u proteklih nekoliko godina. Tu je i cijeli niz drugih projekata vezanih uz Alku koji će se realizirati do 300-te

Alke 2015. godine. Sve je to potvrda da Viteško alkarsko društvo kao institucija i ljudi koji ga vode dobro rade svoj posao i ja to osobno kao član Društva podržavam.

Kojim stilom ćete voditi vijeće i što mislite o vašem prethodniku, a sada zamjeniku, Milanu Smolji?

U prošlom sazivu GV-a sam bio vijećnik. To mi je pomoglo steći određeno iskustvo koje će mi sada kao predsjedniku Vijeća dobro doći. Za taj posao treba stalno pratiti događanja u gradskoj upravi i biti dobro informiran (a to predsjednik Vijeća radi volonterski i u svoje slobodno vrijeme), treba biti u stalnoj komunikaciji sa svim političkim opcijama zastupljenim u Vijeću, treba imati visok prag tolerancije i ponajviše se pridržavati *Poslovnika o radu GV-a*. Uz sve to treba imati i malo sreće. Moje se prethodnik trudio i bio je korektan.

Vi ste izgleda najveći dobitnik ovih izbora šire gledano. Naime, osim što ste izabrani za predsjednika GV-a, visoko ste pozicionirani u HDZ-u Sinja i županije, a nedavno ste izabrani za ravnatelja jedne osnovne škole. Dakle, vi ste politički „moćan“ čovjek?

U ovom ste pitanju puno toga pomiješali. Prije svega ne smatram se nikakvim dobitnikom jer nisam dobio na lotu, tj. nije mi *ništa palo s neba* i ne smatram se *moćnim*. Tu sam trenutno gdje jesam, ispunjavat ću svoje obaveze što bolje budem mogao i znao, a već u skoro vrijeme na mome mjestu može biti netko drugi. U politici to tako ide. Možda se nekima može činiti kako sam od jednom *isplovao*, no tko bolje prati sinjsku političku scenu i tko me bolje poznaje, znat će da to nije tako. Član sam predsjedništva stranke u Sinju sedam godina (kao predsjednik Mladeži, kao tajnik stranke i kao dopredsjednik), a u županijskoj organizaciji sam proteklih pet godina. Kroz to vrijeme prošao sam sve moguće situacije, uložio puno svoga vremena i truda te stekao ogromno političko iskustvo. Kao što sam rekao, bio sam i vijećnik u prošlom mandatu, a sada su rezultati izbora i splet drugih okolnosti donijeli to da budem predsjednik Vijeća. Ja bih bio puno zadovoljniji da je kandidat moje stranke, gospodin Budimir postao gradonačelnik, a da ja onda ne budem u poziciji voditi vijeće. No, sad je ovako kako je.

Što se tiče škole poznato vam je da ove školske godine dvoje dugogodišnjih ravnatelja odlazi u mirovinu. Prema tome raspisani su javni natječaji (gotovo istovremeno u te dvije sinjske osnovne škole) na koje se mogao javiti svatko tko ispunjava uvjete. Meni bi bilo draže da se ti

natječaji nisu vremenski poklopili s lokalnim izborima, ali to se nije moglo birati. Po zakonu od prošle godine ravnatelj u školama biraju najprije u svojim vijećima zaposlenici škole i roditelji. Oni na tajnim izborima određuju kome će otići 4 glasa u školskom odboru od ukupno 7 (dakle većina). Prijavio sam se i zajedno s još pet protukandidata ušao u proceduru izbora koja je potrajala gotovo dva mjeseca. Ponosan sam što sam dobio većinu glasova i u zboru radnika i u učiteljskom vijeću i u vijeću roditelja te sam tako zadobio potporu svih članova školskoga odbora iz školskih redova, a time i većinu. Tome su se stavu priklonili i ostali članovi školskoga odbora iz reda osnivača (Županije) tako da sam na posljetku imao jednoglasnu potporu. Mislim da vam ne trebam pojašnjavati kako među svim tim ljudima koji su sudjelovali u mom izboru ima i apolitičnih i politički različitih u odnosu na moje opredjeljenje. Prema tome mislim da se prije svega bira čovjek, a ne neka politička opcija jer se u lokalnim sredinama svi više-manje dobro poznajemo. Zahvalan sam im svima na iskazanom povjerenju, a na meni je da to povjerenje i opravdam.

Kakav je vaš odnos s predsjednikom stranke

Tomislavom Budimirom?

Tomislav Budimir je prije svega obiteljski čovjek, korektan i dobronamjerman. Dugo je u lokalnoj politici, stekao je određena iskustva i znanje te je sada kao predsjednik stranke bio gradonačelnički kandidat. Pokazao se kao kvalitetan i bez obzira na konačan rezultat ima razloga za zadovoljstvo i ima prostora za napredak i usavršavanje. Od početka mog djelovanja u stranci imali smo dobru suradnju i to se nastavilo do sada, a najvjerojatnije će tako biti i u budućnosti.

Prema svim pokazateljima HDZ je osnažen nakon ovih izbora. Što ste napravili u stranci da su vas birači prepoznali i darovali vam povjerenje?

HDZ je demokršćanska stranka, predvodnica borbe za hrvatsku slobodu i samostalnost te je kao takva u Sinju i Cetinskom kraju uvijek uživala veliku potporu našega naroda. U novije vrijeme stranka je doživjela cijeli niz turbulencija i na neki način bilo je pokušaja da se HDZ u cijelosti diskreditira, čak i zabrani. Svjesni svega toga ulagali smo napore probuditi stare članove utemeljitelje, osvježiti članstvo novim, poštenim, kvalitetnim ljudima, distancirati se od negativnosti i negativaca te pokazati da imamo snage i znanja naš grad i sva njegova naselja bolje voditi i više im pridonijeti. S obzirom na sve okolnosti, zadovoljan sam postignutim rezultatima. Nastavit ćemo zadobivati povjerenje građana kako bismo na sljedećim izborima preuzeli kompletnu odgovornost za naš grad.

Kakva su vaša očekivanja u naredne četiri godine glede gospodarske i općenito društvene situacije u Sinju?

Gospodarska situacija i zapošljavanje najveći su prioritet u ovome mandatu. Iz toga će, ukoliko se zaposlenost poveća, proizaći i sve drugo. Na žalost prihodi u gradskome proračunu već petu godinu zaredom opadaju – i to u milijunskim iznosima. Nezaposlenost se povećala na otprilike 3000 naših sugrađana. Sami – kao Grad, ali i svaki pojedinac za sebe – možemo na to utjecati

i situaciju mijenjati nabolje. Pri tome je nužna pomoć Županije, Vlade RH, a sada i Europske unije budući smo postali punopravni članovi. Najveću odgovornost u tom procesu snosi gradonačelnik i gradska administracija kojoj je on na čelu već drugi mandat. Ne smije se događati da vojarna u centru grada još *leži* neiskorištena (vrijednost joj je procijenjena na 70-ak milijuna kuna, a Vlada ju je ustupila Gradu prije dvije godine), ne smije se dogoditi da već godinama nije izgrađen nijedan novi stan (poticajna stanogradnja), da nisu izgrađene nova škola na Pazaru i dvorana kod Getroa, da se još ne gradi sinjska zaobilaznica, da nam je turistička djelatnost u povojima, da iz europskih fondova nismo još realizirali nikakva ozbiljnija sredstva, itd. Da se razumijemo, nije to nimalo lak posao, ali onaj koji je izašao na izbore, predstavio se kao najbolji i zadobio povjerenje sugrađana, dužan je organizirati i nadzirati gradske činovnike te rad kompletne gradske uprave, osmisliti projekte i riješiti potrebnu dokumentaciju, uspostaviti komunikacijsku (lobističku) vertikalu do Splita, Zagreba i Bruxellesa i sve navedene projekte (ili većinu njih) *dovući* u naš grad i relizirati. Po mom skromnom mišljenju za to je potrebna dobro *uigrana* ekipa i logistika koju pružaju velike stranke. Takvu političku organiziranost za sada nemamo na našoj sinjskoj političkoj sceni, no građani su odabrali ovu postojeću koncepciju i to treba poštivati. Također treba veliku pažnju posvetiti ravnomjernom razvoju svih naših mjesnih odbora čiji su pojedinačni zahtjevi najčešće realni i njima nužno potrebni, a ne ostvaruju im se te se osjećaju zapuštenima. Tu su i naši mladi, školovani ljudi koji su fakultete završili u Zagrebu, Splitu i na drugim sveučilištima. Treba čuti njihova promišljanja i planove, omogućiti im organiziranje i povratak u rodni grad kako bi sa svojim znanjem i kompetencijama pridonijeli razvoju rodnoga kraja. Svemu ovome nije upitna puna potpora u GV-u, i mene i mojih kolega. Sve što bude dobro za naš grad i sugrađane zdušno ćemo podržati i bit će nam drago da se nešto pozitivno događa i mijenja nabolje. Parcijalna rješenja koja bi zadovoljila samo interese pojedinaca, a na štetu većine građana, nećemo nikada podržati.

Imate li aspiracije za preuzimanje mjesta prvog čovjeka sinjskog HDZ-a?

Za sada nemam takvih aspiracija jer sam svjestan kolika je to odgovornost i koliko vremena i napora zatijeva ta funkcija. Prioritet mi je u sadašnjem trenutku i okolnostima dati svoj maksimum u onome što radim, a što će donijeti budućnost zna dragi Bog. Život teče i izvan politike: obitelj, posao, poslijediplomski studij... U svemu tome je najvažnije ostati pošten i *čist* te sačuvati zdravlje. Svakako ću iskoristiti ovu prigodu te se zahvaliti svima koji su prepoznali naš rad i naše napore te nam u tome iskazali svoju potporu i povjerenje. Također, svim našim sugrađanima želim bolju i sigurniju budućnost te vesele i sretne nadolazeće dane Alke i Velike Gospe.

DEVETNICA I HODOČAŠĆA GOSPI SINJSKOJ U „GODINI VJERE“ - 2013.

4. KOLOVOZA, NEDJELJA DAN ALKE

- 7,30 s. polazak procesije iz Svetišta na Gospin Grad
- 8,00 s. zavjetna sv. Misa na Gospinu Gradu, predvodi msgr. Juraj Jezerinac, vojni biskup
- Alkarske svečanosti počinju u poslijepodnevnom satima

DEVETNICA

od 6. do 14. kolovoza

- 7,00 i 9,00 s. sv. Mise predvode: fra Stiša Balajić, fra Kristijan Stipanović i fra Ivica Udovičić
- 18,20 s. Gospina krunica i molitva devetnice
- 19,00 s. sv. Misa predvode: dr. fra Luka Tomašević i don Damir Stojić

I. HODOČAŠĆA ŽUPE GOSPE SINJSKE U 7,00 SATI

- 6. kolovoza, utorak 7 s. - Glavice
- 7. kolovoza, srijeda 7 s. - Brnaze
- 8. kolovoza, četvrtak 7 s. - Radošić
- 9. kolovoza, petak 7 s. - Lušane
- 10. kolovoza, subota 7 s. - Karakašica i Suhač
- 12. kolovoza, ponedjeljak 7 s. - Čitluk i Jasensko
- 13. kolovoza, utorak 7 s. - Sinj i Podvaroš

II. HODOČAŠĆA DRUGIH PRIJAVLJENIH ŽUPA NADBISKUPIJE

- 27. srpnja, subota - Dubrava-Sitno Gornje u 10,30 s.
- 28. srpnja, nedjelja - Dicmo i Dicmo Gornje - Krušvar u 8 s.
- Trilj-Vedrine, Košute i Vojnić-Gardun u 9 s.
- Rama i Imotska krajina u 10 s.
- Otok-Udovičići u 9,00 s.
- Gala-Giljev u 9 s.; Čaporice u 7 s.
- Bajaglj-Obrovac u 9 s.
- Turjaci u 9 s.
- Grab i Ruda u 9 s.
- Hodočašće mladih u 6 s.
- Bitelić-Zasiok-Vučipolje-Dabar, Ugljane-Strmendolac-Nova Sela, Okrug-Čiovo, Kaštefa-Radun, Split-Pujanke u 9 s.
- Split-Brda u 19 s.
- 13. kolovoza, utorak - Hrvace, Potravlje-Satrić-Maljkovo, Zelovo i Tijarica-Kamensko u 9 s.
- 18. kolovoza, nedjelja - Mravince i Kućine u 7 s.

III. HODOČAŠĆE SVEĆENIKA, REDOVNIKA I REDOVNICA CETINSKE KRAJINE

7. kolovoza, srijeda u 11 s. sv. Misu predvodi msgr. dr. Marin Barišić, nadbiskup

IV. HODOČAŠĆE MLADIH

11. kolovoza, nedjelja u 6 s. sv. Misu predvodi msgr. dr. Ivan Čubelić, generalni vikar

VELIKA GOSPA -2013.

I. VIGILIJA VELIKE GOSPE srijeda, 14. kolovoza

- 8,00 sati - sv. Misa na Gospinu Gradu, fra Kristijan Perković
- 18,00 sati - sv. Misa na Trgu dr. F. Tuđmana predvodi msgr. dr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

II. SVETKOVINA VELIKE GOSPE četvrtak, 15. kolovoza

- 4,00 sata - sv. Misa zornica u Svetištu, fra Ante Bilokapić, župnik
- 5,00 do 8,00 sati - sv. Mise u Svetištu svako pola sata
- 7,00 sati - sv. Misa na Gospinu Gradu, fra Antonio Mravak, mladmomisnik
- 9,30 sati - procesija i svečana sv. Misa na Trgu dr. F. Tuđmana predvodi msgr. Marin Barišić, nadbiskup
- 16,00 sati - sv. Misa na Gospinu Gradu, fra Šimun Markulin, mladmomisnik
- 18,00 sati - večernja sv. Misa na Trgu dr. F. Tuđmana predvodi fra Joško Kodžoman, provincijal

III. ISPOVIJEDANJE U SVETIŠTU DEVETNICA I VELIKA GOSPA

- od 6,30 do 12,00 sati i od 17,00 do 20,00 sati kroz devetnicu
- od 5,00 do 12,00 sati i od 14,00 do 22,00 sata na Vigiliju Velike Gospe
- od 3,00 do 12,00 sati i od 14,00 do 22,00 sata na dan Velike Gospe

IV. SV. MISA ZAHVALNICA NA GOSPINU GRADU petak, 16. kolovoza u 7,00 sati

V. SV. MISA I POSVETA DJECE GOSPI SINJSKOJ nedjelja, 18. kolovoza u 18,00 sati u samostanskom dvorištu

USUSRET VELIKOJ GOSPI Razgovor sa

„O Gospe Sinjska, pogledaj

„Kroz devetnicu, u jutarnjim satima, dolaze nam pomagati okolni župnici nam do 50 ispovjednika. Imamo bogomdan prostor koji je prioritetno nam. Dok god bude potreba hodočasnika za ispovijedi, fratri će biti tu na raspo

Piše i foto: Žarko KODŽOMAN

Već godinu dana na čelu Svetišta Čudotvorne Gospe Sinjske je fra Petar Klapež koji se nakon 21 godine izbivanja vratio iz Njemačke te preuzeo mjesto sinjskog gvardijana.

„Sigurno da pastoralni rad u Njemačkoj i ovdje ima svojih sličnosti što se tiče prioriteta i organizacije kao takve, ali naravno drukčije je raditi u jednoj ovako velikoj zajednici, u Svetištu, nego što je to na običnoj župi“, kaže fra Petar i dodaje:

„Smjernice našeg rada oduvijek su poznate, pratimo

Poseban ured u Svetištu

U Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske ništa ne prepuštaju slučaju i revno se pripremaju za predstojeći veliki blagdan. Tako će u danima pred i za samu Veliku Gospu u Svetištu djelovati i poseban ured s predstavnicima policije i hitne pomoći koji će biti na raspolaganju ukoliko se ukaže potreba.

„To je sastavni dio naše organizacije, jasno je da imamo kontinuitet suradnje sa civilnim institucijama“, pojašnjava sinjski gvardijan fra Petar Klapež.

vodstvo Katoličke Crkve, točnije sada novoizabranog papu Franju“.

Gvardijan ističe da je, iako su pripreme za blagdan Velike Gospe u tijeku, gotovo sve već spremno (intervju s fra Petrom Klapežom napravljen je 12. srpnja, op.a.).

„Imamo kompletno pripremljenu Devetnicu gdje svake godine pozivamo posebne propovjednike.

Devetnicu će predvoditi dr. fra Luka Tomašević, profesor moralnog bogoslovlja na Teološkom fakultetu u Splitu i dr. Damir Stojić, kapelan zagrebačkih studenata. Misno slavlje na Vigiliju Velike Gospe predvodit će zadarski nadbiskup, monsinjor Želimir Puljić, a svečanu procesiju i misno slavlje na Veliku Gospu splitsko

- makarski nadbiskup, monsinjor Marin Barišić. Večernju svetu misu na Veliku Gospu vodit će provincijal fra Joško Kodžoman. Moram napomenuti da kroz devetnicu, u jutarnjim satima, dolaze hodočasnici iz svih okolnih župa Cetinskog dekanata, prva skupina hodočasnika po župama stiže u sedam, a druga u devet sati“.

Koliki broj hodočasnika očekujete?

sinjskim gvardijanom fra Petrom Klapežom i čvrstu vjeru Ti nam daj!“

i, a na Vigiliju Velike Gospe te na samu svetkovinu Velike Gospe stiže namijenjen za osobnu ispovijed i s te strane neće biti nikakvih problema. raspolaganju“, kaže fra Petar.

Lani podijeljeno 180 tisuća posvećenih hostija

Svake godine sve veći broj hodočasnika pohodi naš grad i Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske. „Što se tiče broja hodočasnika koji dolaze kroz devetnicu i za blagdan Velike Gospe najmjerodavnija je podjela svetih pričesti. Prošle godine bilo je podijeljeno oko 180 tisuća posvećenih hostija“, kaže fra Petar.

„U svim je župama stavljen naglasak na „Godinu vjere“ koju je otvorio papa u miru Benedikt XVI., a sigurno je i da papa Franjo ide tim putem te potiče sve vjernike da ove godine pohode Gospina svetišta gdje će dobiti potpuni oprost. Dakle, pošto se ove godine nalazimo u „Godini vjere“, jasno je da će porast hodočasnika biti prisutan ne samo kroz devetnicu, nego posebno vikendom. Pripremili smo preko 200 tisuća hostija za posvetu za vrijeme svetih misa pred i za vrijeme blagdana Velike Gospe,

a taj Vam podatak dovoljno govori sam za sebe“. **Hoćete li imati dovoljan broj ispovjednika?**

„Kroz devetnicu, u jutarnjim satima, dolaze nam pomagati okolni župnici, a na Vigiliju Velike Gospe te na samu svetkovinu Velike Gospe stiže nam do 50 ispovjednika. Imamo bogomdan

prostor koji je prioritetno namijenjen za osobnu ispovijed i s te strane neće biti nikakvih problema. Dok god bude potreba hodočasnika za ispovijedi, fratri će biti tu na raspolaganju“.

Za kraj, imate li poruku za vjernike?

„U „Godini vjere“ stavili smo naglasak na moto koji će pratiti devetnicu, a osobito Vigiliju i svetkovinu Velike Gospe: „O Gospe Sinjska, pogledaj i čvrstu vjeru Ti nam daj!“. Nastavljamo kontinuitet sadašnjeg pape Franje koji uvijek ističe snagu vjere koja je potrebna te koju uvijek treba oživljavati i na poseban način živjeti. Svim hodočasniciima želim dobrodošlicu u naše tradicionalno najveće marijansko svetište u južnoj Hrvatskoj. Svi ljudi dobre volje su dobrodošli, svi tu mogu naći duhovnu okrijepu pod zaštitom naše Nebeske majke kojoj hodočastimo! Na poseban način, na sve ovogodišnje hodočasnike, posebno na starce, starice i bolesnike, zazivam Božji blagoslov po zagovoru Čudotvorne Gospe Sinjske i zajedno s njima molim: „O Gospe Sinjska, pogledaj i čvrstu vjeru Ti nam daj!“

Susret svećenika i časnih sestara

U devetnici Velike Gospe u srijedu, 7. kolovoza, u Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske bit će održan susret svih svećenika, redovnika i redovnica, sjemeništara, bogoslova, kandidatica, novaka i novakinja koji su rodom iz Cetinske krajine. Upućeno je gotovo 500 pozivnica časnim sestrama te 170 pozivnica svećenicima. Misno slavlje s početkom u 11 sati predvodit će nadbiskup splitsko-makarski, monsinjor Marin Barišić. Poslije svete mise predviđen je domjenak za sve sudionike u Franjevačkom samostanu.

RAZGOVOR S POVODOM Alajčauš Tonći Bešlić

Želim da ova Alka uspije, a Sinj gostima ostane u lijepom sjećanju

„Moram istaknuti da sam blizu toga da se ponovno kandidiram za alajčauša i to iz samo jednoga jedinog razloga, a to je 300. Alka. Ona je veliki mamac i čovjek s mojim alkarskim stažom bi želio da je trči“, kaže Bešlić

Piše i foto: Žarko KODŽOMAN

Pripreme za ovogodišnju Alku bile su iscrpne i kvalitetno odrađene. O samom tijeku priprema, 20 - ak dana prije same Alke, izvijestio je nas je dugogodišnji alajčauš Tonći Bešlić (intervju s Bešlićem vođen je 16. srpnja, op.a.).

„Pripreme su počele 14. svibnja, do sada smo održali 26 proba, od toga 22 u Sinjskom polju ili na obližnjim terenima, a ostale na alkarskom trkalištu. Na trkalište smo prešli 11. srpnja. Već 15. srpnja krenuli smo na probama trčati tri trke, a stariji alkari kopljanici, oni koji su već rutineri, počeli su sa kopljem gađati alku. Prije odlaska na alkarsko trkalište vojvoda je napravio prvu selekciju. Točnije, prihvatio je moj prijedlog da svih 29 kandidata koji su bili sa mnom na pripremama u polju odu i na probe na trkalište. Alkarska povorka brojat će 24 alkara, od toga 17 kopljanika, vojvodina ađutanta, a ostali će biti u pratnji Gospina barjaka. Dakle, ako izuzmemo mene i vojvodu, od 29 kandidata njih 22 će sudjelovati u alkarskoj povorci. Alkari kopljanici i ostali alkari koji će činiti povorku bit će odabrani tjedan dana prije same Alke“, rekao je Bešlić. Alkari na raspolaganju imaju 30 konja.

„Imamo 22 grla iz Alkarske ergele te osam privatnih konja koje su doveli sami alkari. Od tih 30 grla, 25 ih je potrebno za alkarsku povorku, točnije 24 za alkare plus konj edek. Alkarska oprema je na zadovoljavajućoj razini, imamo jako kvalitetna „cifferova“ sedla, a što se samih konja tiče mislim da smo iz njih tijekom priprema izvukli maksimum, da su dobro pripremljeni, što će se vidjeti i na samim alkarskim svečanostima“.

Bešlić je pohvalio odnos alkarskih kandidata prema radu te njihov angažman.

„Broj dolazaka na pripreme je zadovoljavajući, svi su alkari motivirani da sudjeluju na probama, tu se stvarno nikome ne može ništa prigovoriti, atmosfera je vrlo dobra

i svi bi željeli biti dio ovogodišnje povorke. Kao alajčauš odgovoran sam za kondiciju alkara, za zdravstveno stanje i kondiciju konja te u konačnici i za opći uspjeh. Moja je želja da alkari imaju čvrstu ruku i oko sokolovo, a momci držanje dostojno pradjedova. Kao rukovoditelj ovih priprema zasad nisam vidio nikakav propust. Naravno, može se dogoditi neka viša sila, da kiša zasmeta, da probije alkarsku stazu, onda ne možemo održati probe sukladno našim planovima, ali u svim ostalim situacijama sve funkcionira baš kako treba“, rekao je Bešlić. Tonći je alkar kopljanik od 1981. godine, a ove mu godine istječe drugi mandat kao alajčauša.

„Moram istaknuti da sam blizu toga da se ponovno kandidiram za alajčauša i to iz samo jednoga jedinog razloga, a to je 300. Alka. Ona je veliki mamac i čovjek s mojim alkarskim stažom bi želio da je trči“.

Bešlić je na kraju razgovora uputio poruku za ovogodišnje alkarske svečanosti.

„Želja je da ova Alka, kao i svaka do sada, uspije. Želim da se gosti na samoj Alci i u našem gradu osjećaju ugodno te da im Sinj ostane u lijepom sjećanju. Također, neka naši Sinjani, kao i svake godine, poprate Alku u velikom broju, a neka budu i ljubazni domaćini“.

NA MLADIMA ALKA OSTAJE Član pratnje Gospina barjaka Frano Talaja

SVAKA JE ALKA SPECIFIČNA I NOSI NEŠTO POSEBNO

„Svaka nova godina donosi nove izazove i priliku za dokazivanje, a ja ću učiniti sve da se dokažem u najboljem svjetlu. Kada ću postati alkar kopljanik, to će odrediti alajčauš i vojvoda“, kaže Talaja

Piše: Žarko KODŽOMAN

Foto: Arhiva Frane TALAJE

Često se kaže da na mladima svijet ostaje. Isto bi se moglo primijeniti i na Alku. Jedan od onih koji čeka priliku da postane alkar kopljanik je i 26 - godišnji Frano Talaja. U Sinju je pohađao srednju elektrotehničku školu, a stekao je i naziv magistra ekonomije, naime završio je diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija - smjer Financijski management u Splitu.

„Uz konje i Alku sam vezan od malih nogu. Otac me kao dijete vodio na hipodrom, na konjičke trke, na alkarske probe i u konačnici na prve sate jahanja. Od malena sam aktivni sudionik Alke, čuvao sam konje alkara Ognjena Preosta koji je u to vrijeme osvojio tri Alke u nizu te alajčauša Ivana Zorice. Dakle, čuvao sam konje na trkalištu, a i poslije sam se nastavio baviti njima te jahati tijekom cijele godine“, prisjetio se Talaja svog djetinjstva i dodao:

„Želja da jednog dana postanem alkar je rasla, a nju je posebno učvrstila podrška mojih roditelja. Od samih početaka i prvih odlazaka na trkalište i alkarske probe otac Draško je uz mene, a samim time što je on dugogodišnji zamjenik harambaše Alka nam kroz cijelu godinu živi u kući. Oboje Alku uz Gospu doživljavamo kao sinjske svetinje. Inače, već 150 godina obitelj Talaja je vezana uz Alku, a posebno treba istaknuti iz našeg plemena Nikolu Talaju koji je bio dvostruki slavodobitnik“.

Frano je prve alkarske pripreme odradio 2005. godine na poziv tadašnjeg alajčauša Ivana Zorice.

„Osjećao sam se presretno i ponosno što sam dobio tu čast da jednog dana postanem alkar kopljanik. Napokon je moj san postao stvarnost. Nakon šest godina alkarskih priprema, 2010. godine sam postao član alkarske pratnje u funkciji pratitelja Gospina barjaka. Velika je čast biti dijelom alkarske povorke, a isto je tako lijep osjećaj odjenuti alkarsku odoru za razne svečanosti i manifestacije, poglavito one koje se održavaju van Sinja, a tijekom kojih na častan način predstavljamo Alku i naš grad diljem Lijepe naše pa i šire“, kaže Talaja.

Kada očekuješ da ćeš se napokon naći među alkarima kopljanicima?

„Svaka nova godina donosi nove izazove i priliku za dokazivanje, a ja ću učiniti sve da se dokažem u najboljem svjetlu. Kada ću postati alkar kopljanik, to će odrediti alajčauš i vojvoda. Po meni, pravi alkar treba biti vrstan jahač i voljeti Alku, a svojim trudom, zalaganjem i ponašanjem zavrijediti tu čast da postane alkar kopljanik“

(tekst je pisan 10. srpnja, op.a).

Frano kaže da ne osjeća nikakav pritisak za vrijeme alkarskih svečanosti.

„Tijekom cijele godine sam na hipodromu i pripremam se za te dane. Svaka je Alka specifična i nosi nešto posebno. Sjećam se svoje prve Alke, kada sam postao član alkarske povorke, prelazak preko Pijace i dolazak na trkalište bio je zaista nešto posebno što mi ostaje u sjećanju za cijeli život. Meni osobno bila je vrlo zanimljiva i ona „kišna“ Alka od prije nekoliko godina. Bio je žestoki pljusak, no alkari kopljanici su sve izdržali stoički i junački bodreni frenetičnim navijanjem od strane gledatelja na palkama koji također nisu željeli napustiti trkalište unatoč silnim vremenskim nepogodama“.

Za vrijeme alkarskih priprema i samih svečanosti nerijetko se događa da se i alkar ozlijedi.

„Jednom prilikom, tijekom penjanja, konj se propeo i pogodio me glavom u glavu. Njegova je bila tvrda, a ja sam zaradio tri punta bez istrčane Alke“, kaže na kraju Talaja.

EKSKLUZIVNO: Prvi smo javnosti p VELEBNI DVO

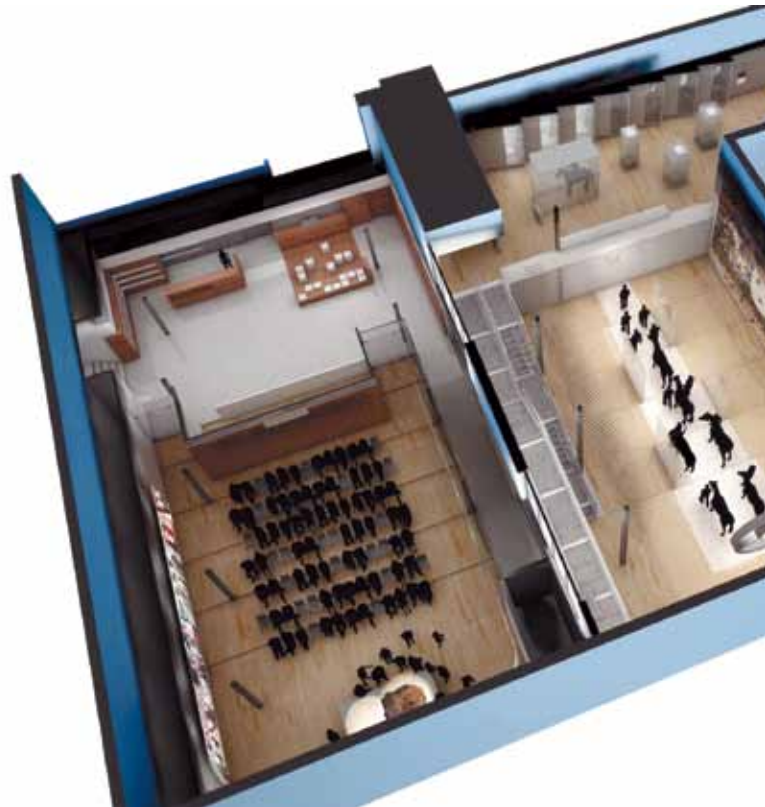
Piše: Anita BARAĆ

Foto: Nikola BELANČIĆ i arhiv VAD-a

Ideja o izgradnji Alkarskih dvora mnogo je starija od prvih pisanih tragova koji datiraju iz davne 1927. godine. Od Kamička do Palacine pa sve do Kwartira, bila bi to kratka povijest traženja adekvatne lokacije. Uprava Viteškog alkarskog društva u suradnji s prof. Ivom Maroevićem iz Restauratorskog zavoda Hrvatske i inž. Duškom Dropulićem 1980. g. osniva odbor i ponovno pokreće inicijativu o gradnji dvora s nekoliko prijedloga za lokaciju. Nakon osam godina pokrenut je postupak za dobivanje u vlasništvo gornjeg dijela kompleksa Kwartiri. Viteško alkarsko društvo 1993. postaje vlasnikom tog dijela, a odlukom Vlade Republike Hrvatske 2004. i cjelokupnoga kompleksa Kwartira. Godine 1999. započinju dinamični istraživački radovi Konzervatorskoga odjela Ministarstva kulture iz Splita te aktivnosti vezane uz dobivanje potrebnih dozvola, a 2001. raspisuje se javno nadmetanje za idejno rješenje Alkarskih dvora - Muzeja Alke. Kao najbolji prihvaća se rad Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu autora Ante Kuzmanića d.i.a. te se sklapa ugovor o izradi projektne dokumentacije, a nakon rješavanja administrativnih zapreka i dobivanja dozvola 2007. postavljen je kamen temeljac.

Muzej pod zemljom

Impresivnu građevinu od 7000 kvadrata bruto površine i više od 1000 kvadrata uređenog dvorišta, koje ujedno predstavlja i ravni krov nad podzemnim dijelom objekta, Vlada financira s oko 50 % sredstava, 15 % grad Sinj, a 10 % Splitsko-dalmatinska županija te Alkarsko društvo s 25 %. Nakon odluke da muzej bude ukopan u zemlju, Muzej Cetinske krajine obavio je zaštitna arheološka istraživanja te je nakon obrade uz dozvole stručnjaka

započela izgradnja muzeja. Smještajući muzej ispod nekadašnjih konjušnica u gornjem su dijelu dobiveni prostori za poslovne sadržaje koji su iznajmljeni i kojima se financira hladni pogon, a u samom muzeju na dvije etaže zbog idealne mikroklimе troškovi održavanja smanjit će se na minimum. Građevinski su radovi gotovi, dio poslovnih prostora u funkciji je i Alkarski su dvori pri samom završetku. Ostalo je još srediti alkarski muzej te prostorije VAD-a koje će obuhvaćati: predsjednički ured, vojvodin salon, alkarski salon, alkarski klub, urede za administrativni dio, depoe za odoru i opremu koje se koriste u nastupima alkara i alkarskih momaka, kao i izložbeni prostor. Projekt je povjeren povjesničarima Jošku Belamariću i Anti Miloševiću a po preporuci Ministarstva dizajnericama i stručnjakinjama za muzejske postave Nikolini Jelavić Mitrović i Vanji Ilić upućen je pozivni natječaj za stalni postav Muzeja Sinjske alke. Tom prilikom osnovano je i deseteročlano stručno povjerenstvo koje čine tri predstavnika VAD-a, autori koncepcije postava Muzeja Joško Belamarić i Tonči Milošević, muzeolog Darko Babić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, predstavnik Grada Sinja Tomislav Barhanović, sinjskog samostana fra Mirko Marić, pomoćnica ministrice kulture Vesna Jurić Bulatović i projektant Alkarskih dvora Ante Kuzmanić. Izabrani projekt Nikoline Jelavić Mitrović trenutno je u

Prezentirali budući izgled Muzeja Alke

DVORI ALKARSKI

fazi završne obrade.

Šetnja kroz povijest

Muzej na dvije etaže, sa više od 1500 kvadrata zamišljen je kao šetnja kroz povijest kroz jednostavnu i sasvim jasnu prezentacijsku liniju - od ulaza na Petrovcu do sjevernog krila, gornjeg dvorišta. Konceptija novog stalnog postava temelji se na kombinaciji klasičnih i multimedijalnih tehnika prezentacije muzeoloških tema. U prvom dijelu muzeja nalaziti će se suvenirnica te prezentacijska dvorana gdje bi se dvadesetominutnim filmom upoznavalo posjetitelje o razvoju Sinjske alke do danas. U zasebnom dijelu bit će

postavljena rekonstrukcija bitke pod Sinjem gdje će posjetitelji u multimedijalnom okruženju moći doživjeti slavnu bitku. Događaje u bici pokreće posjetitelj tako odabere neki od datuma bitke a na maketi se odigravaju sadržaji vezani za bitku. Na skoro sedamsto kvadrata bit će postavljena alkarska povorka od lutaka u prirodnoj veličini i u punoj svečanoj opremi. Povorka je postavljena na podlozi od pijeska, a okružuju je 4 prozirna stakla. Odabirom dugmeta na staklu pojaviće se film koji prikazuje i objašnjava pojedine sudionike u povorci. Slijedeća nižeetažirana prostorija je zamišljena kao riznica. Tu će biti izloženi najvrijedniji eksponati: odore i oružje povezani s fotografijama i biografijama alkara i momaka koji sudjeluju u alci. Predviđen je i multimedijalni arhiv gdje će se moći dobiti sve informacije o alkarcima, svečanostima i događajima kroz 300 godina povijesti ove manifestacije. Svaka prostorija imat će zvučnu kulisu povezanu sa cjelinom u kojoj se nalazi. Alkarski muzej je zamišljen kao prostor u kojem bi kroz jednostavan i moderan pristup posjetitelji mogli osjetiti duh Alke i njezine povijesti. Eksponati su spremni i samo se čekaju završni radovi.

U konačnici, Alkarski dvori koštati će nešto

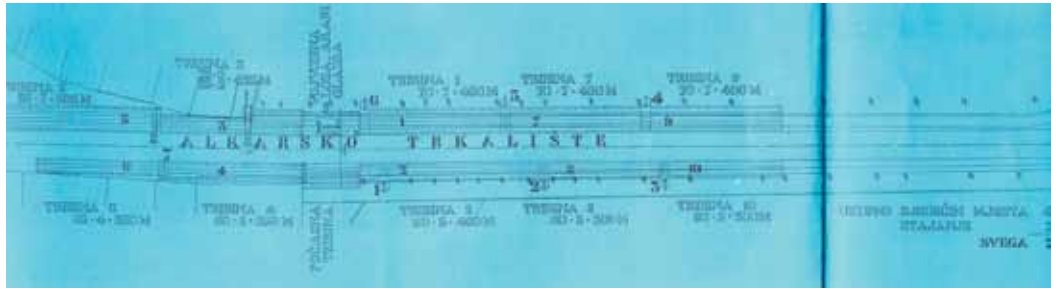
više od 70 milijuna kuna, koliko je i procijenjeno prije 6 godina kada je počela gradnja. Je li to puno pokazati će vrijeme. Grad je dobio prekrasno zdanje u kojemu su građani i gosti dobrodošli. Muzej je zamišljen kao javni prostor u kojemu se može dobiti uvid u cjelokupnu povijest Alke i svega što se oko Alke događa te kao edukativno mjesto kojem će se posjetitelji rado vraćati. A alkari to i zaslužuju. Alka, koja dovodi turiste i donosi novac, traje tri dana, a vrijeme je da se o njoj priča i od nje živi cijelu godinu. To je mnogo novca, da se razumijemo, ali budimo iskreni prema sebi i zapitajmo se bismo li htjeli vidjeti alkare koji cijelu godinu šecu gradom i slikaju se sa sredovječnim turistima koji kupuju kineske suvenire ili ćemo to dići na višu razinu pa potrošiti 70.000.000 kn za velebne dvore alkarske i prezentirati našu povijest onako kako to i zaslužuje. Muzej će biti dovršen 2015. g. i spreman za posjetitelje. Kako će poslovati i hoće li se isplatiti ostaje nam da vidimo i da se nadamo najboljem. Mene su uvjerali da znaju što rade.

SINJ KROZ PROŠLOST

Priredio: Vito PERIĆ
Fotografije i ostali materijali iz obiteljskog arhiva Vibora BARAČA

Uz nekoliko fotografija ovaj puta smo više pozornosti dali promidžbenom materijalu koji je bio popratni dio Alke početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Iz arhiva g. Baraća smo izvukli na danje svijetlo dva prospekta, ili kako se danas modernije kaže deplijana ili promidžbena materijala. U jednom deplijanu je reklama Željezare Sisak i nacrt palki, tribina na alkarskom trkalištu. Naime do 1970.g. palke na trkalištu su bile drvene, a onda je naručena, izrađena i isporučena nova varijanta od željeza koja se koristi i danas, a prema najavama iz VAD-a uskoro će ove, već stare palke zamijeniti nove. Iz popratnog prospekta koji je objavljen kao promidžberni materijal za Alku 1972.g. izdvojili smo nekoliko reklamnih oglasa nekada uspješnih sinjskih poduzeća koja su danas nepostojeća; Konkurent, Dalmatinka, Turistburo Alkar, a tu je i reklama za vinjak Alkar koji se više ne proizvodi. I na kraju dvije fotografije na kojima su osobe koje danas slobodno možemo nazvati „alkarskim legendama“, dvojica kršnih arambaša, Branko Ezgeta Single i Ivo Filipović-Injoka. Uz to priložili smo i fotografiju iz prošlosti, nastalu tridesetih godina prošlog stoljeća, procesija za Veliku Gospu koja prolazi ispred Jurića kuće na dnu današnje Brnaške ulice.

IZVOZI:
 Austrija
 Belgija
 SR Njemačka
 Švicarska
 Danska
 Švedska
 Norveška
 Rumunjska
 Bugarska
 Poljska
 Kanada
 SSSR
 USA
 Iran
 Irak
 UAR
 Gana
 Čile
 Maroko
 Indonezija
 Burma
 i dr.

Drobnici:
 CENTROTEXTIL,
 Beograd,
 Knez Mihailova 3
 TEXTIL Zagreb,
 Šubićeva 18
 JUGOTEXTIL,
 Ljubljana,
 Trnava cesta 3/9
 61100, Zagreb,
 Savska cesta 111
 MAKOTEX, Slavonski
 Maršak 70a 311

• Proizvodimo i izvozimo sve vrste pamučnog tkanog tkanina za potrebe industrije i domaćinstva
 • Izvršavamo narudžbe po svjetskim kupa

Imate li kataloge molimo dobiti od nas
 ili preko naših izvoznika na telefon 36 027, 32 022 i teleks 34 137 - Ka.

•DALMATINKA-SINJ

ugostiteljsko trgovačko poduzeće

»konkurent« sinj

Samoposlužje su organizirane na savremenom trgovačkom principu.

U SHACK-BARU KAVANI «ALKA», HOTELU «DALMACIJA» I BASTI HOTELA «LIVNO» KAO I U OSTALIM NAŠIM UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA PRIJATNO ČETE PROVESTI BORAVAK U SINJU. UGOSTITELJSKI RADNICI PODUZEĆA «KONKURENT» PODUZELI SU SVE, DA SE GOSTI SINJSKE ALKE STO BOLJE I UKUSNIJE POGOSTE.

Uvjerite se kvalitetom naših usluga!

U DANE ALKARSKOG SLAVLJA U NAŠIM PRODAVAONICAMA BIT CE BOGATI IZBOR PREHRAMBENIH ARTIKLA I OSTALIH POTREPNINA.

Detalj iz spavaće sobe u restoranu «Dalmacija»

Posjetite naše ugostiteljske objekte

METALURŠKI KOMBINAT ŽELJEZARA - SISAK

METALURŠKI
KOMBINAT
ŽELJEZARA - SISAK

Proizvodi:

- Sve vrste bežavnih i lavnih željeznih cijevi
- Čelične cijevne konstrukcije i druge cijevne proizvode
- Lijevane proizvode
- Istegnuti metal
- Industrijsku plastiku
- Limenu ambalažu i dr.

Telefon: 23-44
Telex: 23-617

TURIST
BIRO
ALKAR

Turističko društvo »Cetinska krajina« turistburo »Alkar« - Sinj

OBAVLJA SLJEDEĆE POSLOVE:
ORGANIZACIJA IZLETA
INFORMATIVNA SLUŽBA
PRIHVAT TURISTA
PRODAJA SUVENIRA I NARODNIH
RUKOTVORINA ITD.

POSLOVI EKONOMSKE PROPAGANDE:
ORGANIZACIJA IZLOŽBI, MODNIH REVUIJA,
DEGUSTACIJA PROIZVODA I GRAFIČKE USLUGE.

ZA SVE INFORMACIJE OBRATITE SE NA TURIST BIRO
»ALKAR« - SINJ, TELEFON: 82-276, ULICA OSLOBODENJA 16

IZDAVAČ: TURISTIČKO DRUŠTVO »CETINSKA KRAJINA«
TURIST BIRO »ALKAR« - SINJ

UREDNIK PUBLIKACIJE, IZBOR I REDAKCIJA MATERIJALA,
KREATIVNO RJEŠENJE I TEHNIČKA OPREMA:

MARIKO FILIPOVIĆ — JOKIN

ILUSTRACIJE:

IVA PUTNIK

FOTOGRAFIJA:

ANDRIJA KUN I NIKOLA KULIĆ

KOLORI:

IGOR MICHELI I

MIRODRAG RADULOVIC

NARODU CETINSKE KRAJINE
SRETNAN PRAZNIK, A SRPSKIM
ALKARIMA MNOGO USPIJHA
U VITEŠKOM NATEČANJU
RADNI KOLEKTIVI
»DALMACIJAVINO« — SPLIT

Vinjak Alkar

JE PRIBORNO I PLEMITO PI-
CE DOBIVENO DESTILACIJOM
NAJKVALITETNIJH DALMATIN-
SKIH VINA I VSEDOBNIM
ODLEŽAVANJEM U HRISTOVIM
BACVAMA PO IZORU NA PRO-
LEKOVANU POZNATOG FRAN-
CUSKOG KONJAKA.

DALMATINSKO SUNCE, SAS-
TAV TLA, NAČIN DESTILACIJE VINA
OD NAŠI KAJICE IJI VOSTA I
SVA PRAZNA, KOJA SE FOR-
NIKA NUCOVANJE VILJAKA AL-
KAR, ČINE GA VILLO PRIJATNIM
I TRAJNIM PIĆEM.

Vinjak Alkar

APERITIV I OKREPLJUJE PIĆE
PUNO AROME I KARAKTERI-
STIČNOG BUKETA.

PIĆE SE ČIST, U MALIM ČAŠA-
MA, U SVAKO DOBA. LIJEPI
KAO GOVJEZDUJE PIĆE U ČA-
ŠI HLADNE VOĐE, SOĐA VOĐE
ILI MINERALNE VOĐE.

ZIMU KAO GROĐ ILI PUNO U
ČAŠI TOPLE VOĐE, MLEKA ILI
ČAJA.

TIHOBI SE I DOMACINOSTU
KAO PRIVOLJAN DOĐATAK I
ZACIN SLATKISMA, ČAJU, KA-
VI, RAZNIM NAPIĆIMA I SL.

»DALMACIJAVINO« — SPLIT — PRODUCT OF DALMACIJA

»Dalmacijavino« Split

EXPORT — IMPORT

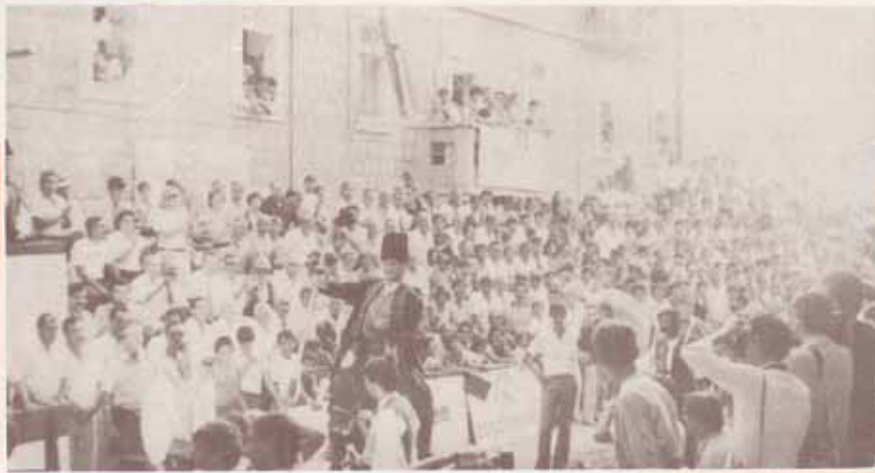
VJESNIK CETINSKE KRAJINE

Priredio: Vito PERIĆ

Iz Vjesnika Cetinske krajine broj 155. od 1. rujna 1987. g. „skinuli“ smo naslovnicu na kojoj su objavljeni rezultati nadmetanja za 272. Alku, Čoju i Baru. Pobjednik te Alke je bio pokojni Anđelko Vučković-Ako, jedna od alkarskih legendi. Prije 272. Alke Ako je bio slavodobitnik dva puta (1974. i 1986. g.), Čoju je dobio tada mladi alkar, danas alajčauš, Tonći Bešlić, a Baru Ivo Milun. Anđelo Vučković je Alku odnio sa 7 punata u tri trke, nadmetalo se ukupno 15 alkara, a slavodobitniku je plamenac na koplje privezao vojvoda Aleksandar Sablić.

SINJ, 1. RUJNA 1987. • CIJENA 150 DINARA • GODINA VI
VJESNIK BROJ 155
CETINSKE KRAJINE
GLASLO SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE SINJ

**ZAVRŠENA
NADMETANJA
ZA 272. ALKU**

Anđelko Vučković

I ovogodišnje slavodobitnik plamenac z postakopljnim vezanjem na pobedničko koplje Anđelko Vučković iz Brnara privezao je alkarski vojvoda, vojvoda ANA Aleksandar Sablić. U žurjaku su nastupili, 2. kolonisa, nadmetali su 17 alkara, među kojima su nastupili i neki iz okolice.

Mladost 272. nadmetanje za koje je Tonći Bešlić, 27-godišnjak iz Sinja, dobio tri pobjede. Anđelko Vučković, 27-godišnjak iz Brnara, dobio je tri pobjede. Čoju je dobio Ivo Milun, 34-godišnjak iz Sinja. Anđelko Vučković je Alku odnio sa 7 punata u tri trke, nadmetalo se ukupno 15 alkara, a slavodobitniku je plamenac na koplje privezao vojvoda Aleksandar Sablić.

Bara Ivi Milunu

Alkar, Ivo Milun, 34-godišnjak rođen u Sinju, pripada općini Sinj, pobjednik je alkarskog nadmetanja za 272. Alku. On je u tri trke u jednoj grupi i tri puta u tri trke, u metaru zlatni čoja koje su jezvačama na koplje privezao alkarski vojvoda Aleksandar Sablić. Njemu je pripao i brončani plamenac Alku, kao i novčanica od 1000,00 dinara. Čoju je dobio Ivo Milun. Njemu je u Alki od 1976. godine, bio pobjednik jesine

Čoja Tonću Bešliću

Pobjednik 272. nadmetanje za koje je Tonći Bešlić, 27-godišnjak iz Sinja, dobio tri pobjede. Anđelko Vučković, 27-godišnjak iz Brnara, dobio je tri pobjede. Čoju je dobio Ivo Milun, 34-godišnjak iz Sinja. Anđelko Vučković je Alku odnio sa 7 punata u tri trke, nadmetalo se ukupno 15 alkara, a slavodobitniku je plamenac na koplje privezao vojvoda Aleksandar Sablić.

Sriješci:
M. Kocjančić
i M. Lagator

FELJTON

NA VJEČNU SLAVU I HVALU (15)

Nastavljamo s objavljivanjem feljtona o poginulim braniteljima našeg kraja iz knjige našeg suradnika Filipa Ratkovića „Na vječnu slavu i hvalu“. U ovom broju sjećanje na Stipu Elkaza i Luku Ercega

ELKAZ, STIPE

10. 01. 1971. Kijevo – 15. 03. 1993.

4. GBR

*Sve do groba diži glas,
pjevaj oj, brate moj!
Nek se čuju grla bratska:
Živila Hrvatska!*

August Šenoa, hrvatski književnik

Kad smo zajedno sve je bilo lakše, Hrvace, travanj 1992.

Hrvatski nacionalni ponos

Veza je besprijeckorno funkcionirala, Čačijin Došac, svibanj 1992.

ERCEG, LUKA

03. 10. 1961. Otok – 25. 08. 1991. Sinj

4. GBR

*O, Domovino, uvijek voljena
Domovino Ljubavi i Smrti,
nikad zaboravljena,
nikad izgubljena. -
Sad si zauvijek nadena
i živiš u Vječnosti.*

Antun Nizeteo, hrvatski književnik

Prva godišnjica na mjestu stradavanja, Sinj, 25. kolovoza 1992.

Hrvatski nacionalni ponos

Hrvatski branitelji kontru splitkog Hajduka u Glavicama, veljača 1992.

SINJSKE RIČI

Priradio: Vito PERIĆ

Sinjski govor pripada štokavskom narječju koje se dijeli na sedam dijalekata, te se svrstava u zapadni novoštokavski ikavski dijalekt. Tako bi glasila

znanstvena definicija govora kojim se svakodnevno koristimo i koji je ostao u dobroj mjeri nepromijenjen unatoč novim kovanicama, tuđicama i drugim oblicima mjene koje su se događale i događaju tijekom vremena. Često puta smo bili u prilici ili nepriici da nas sugovornici (pogotovu studenti u Zagrebu) ne razumiju kada se služimo našim karakterističnim govorom. No, to nije specifičnost samo našeg grada i kraja. I Imočani, Drnišani, Omišani i drugi imaju svoje specifične govore, lokalizme i naglaske. Zahvaljujući marnom prikupljanju sinjskih izraza, svakodnevni rečenica i drugih oblika govora koje je uradila prije desetak godina gospođa Nada Obradović, Sinjanka koja živi u Beogradu te ih, stavila na kartu, kako bi mi rekli po domaću i nazvala Sinjske brokve i krakuni, malo ćemo vas podsjetiti na osebnost i humorističnu komponentu našeg govora. U ovom broju prenosimo samo dio bogatog prikupljačkog opusa gospođe Obradović.

- Oću zbaćeno, neću u sorbulu!

- Otvori grilje da uđe zeru arije!
- Privrni šušte i imbotide, čuju se!
- Ne čujen štumik!
- Izvadi škovace iz škartoca!
- Trefio se friški kruv!
- Zašto ne duperaš te kulaze!
- Cucav ti je taj kotul!
- Ufatila me litavica!
- Daj čevuljicu crnog!
- Pizni ti ovi mlun!
- Šta ste se toliko maćali od murava!
- Kako pleteš? – Drito i roveršo.
- Utrni sviću, tuće mi u glavu!
- Sve se raščaralo!
- Kolko ti čikarica stane u kogumu?
- Kupi mi pet mudanata i jedne mudantine!
- Kupi lipi bokun lombula!
- Ne badaj konja, smiriće te!
- Svrati u bikariju, tamo je sve cine!
- Izdavi to iz kajina, triba mi za metit robu!
- Kaš ti prominit tu antiku mobilju!
- Ošiša se na bruškin!
- Te tašele na kolinin, jel to moda!
- Zaleti se bona koji ut, biće nan drago!
- Uša je use ka Šegino prase!
- Stavi lipo kućarin i kućarinić!
- Raščaraj vatru!
- Zgrij to banjomarija!
- Biži otlen, al ne vidiš da padaju mosuri!
- Klobuk mu stoji ka piletu sisa!
- Spremiću žabe za sitit se ditinjstva!
- Udri ga u cipak!
- Muko božja, postole su mu ka grob u diteta!
- Prišli su stat u ćaće joj i matere!
- Vide ti se špale, pomakni veštu!
- Ovo ti je priškuro, ćerce moja!
- Ufatila ga mala snaga!
- Ne moš ti ić di oš bez pitat mater!
- Ne ajde nigdi!
- Nemoj ić ća bez da mi se javiš!
- Ispri kuće in je bokun vrtla!

SINJSKE RICETE

ARAMBAŠI

Tradicionalno jelo, zaštićeno od strane Ministarstva kulture RH, nezaobilazni dio svih fešta u Sinju.

Piše i foto: Vito PERIĆ

Na početku da odmah razjasnimo jednu stvar, nisu arambašići nego arambaši. To je i na osobnu intervenciju promijenjeno u Ministarstvu kulture kada su arambaši dobili certifikat o zaštićenosti kao „jestivo kulturno blago“ Hrvatske. Dalje, znam da će mi Sinjani koji su poznati kao gurmani, i spizoznalci odmah prigovoriti i naći 1001 zamjerku; e meso se ne mlije nego sicka, e nije ova nego ona pozicija mesa, nije glavčki nego lučanjski kupus i tako dalje. No unatoč udarcima sa svih strana odlučili smo hrabro i smjelo, uzdignuta čela, kročiti u čarobni gastro svijet i obznaniti Urbi et Orbi ricetu za arambaše. Šta je Alka bez arambaša, to je kao Split bez Hajduka ili Ćoro bez Nose. Nismo odali po sinjskim kućama, nismo zamarali stare meštre od kužine, nego smo jednostavno otišli u konobu Ispod ure, zamolili gazdu Antu Mažurina Konzula (kojem ovom prilikom zahvaljujemo na razumjevanju) i njegovog kuvara Milana Đapića Miću da nam demonstriraju iz prve ruke kako se rade arambaši. Uslikali smo fazu po fazu pripreve ovog tradicionalnog jela, tako jednostavnog a tako slasnog, jela bez kojeg je nezamisliva svaka fešta u Sinju, bilo da se radi o Alci, Velikoj Gospi, Božiću, rođenju, krštenju, vjenčanju ili nekoj drugoj prigodi. Nismo u ricetu stavljali količine niti mjere, to ionako svaka domaćica ili domaćin znaju. Pobrojat ćemo glavne sastojke, a vi ćete se lako snać za mjere i omjere. Dakle potrebno je:

- glavica kiselog kupusa
- šuplja goveđa (može i juneća) kost
- mljeveno ili sjeckano meso, junetina od vrata ili plećke i malo svinjetine od iste pozicije
- pešt (slanina, luk, petrusimen)
- muškati oraščić
- biber i sol
- malo limunove korice
- šljuk od pršuta ili malo pancete a zimi se ubaci i malo suvarine (kobasica tipa sudžuk ili slično)
- teća veća

Idemo redom i slijedom:

U teću posložimo malo kupusa krupnije nasječenog, odnosno najbolje jedan list iz glavice nasjeći i pokriti dno teće. Potom stavimo šuplju kost i onda prionemo motanju arambaša. Naravno prije toga smo meso nasjekli ili samljeli, začinili peštom, solju, biberom, oraščićem i limunovom koricom, dobro rukama promješali da se sljubi. Od glavice kupusa odvajamo listove, sa svakog odstranimo onaj korjenasti dio na dnu lista, i onda zamotamo. Arambaše posložimo u teću, na vrh dodamo malo suvarine, podlijemo vodom i stavimo kuhati. Nakon što provriju ostavimo da se lagano kuhaju sat i pol do dva. Predaja kaže da su arambaši najbolji kad odstoje jedan dan, ali Sinjani su izmislili i to da su najbolji kad bace prvi ključ. Teorija je više, ali svi se slažu u jednom, a to je da su ukusni, razgale dušu i tilo i najlipši su čašu vina. **UPOZORENJE:** Arambaši nisu sarme, dakle nema riže u mesu i ne meće se konšerva. Boja u teći mora biti žuta a ne crvena. Eto to je to, uslast svima i sjetimo se onih vremena kad su naše kale, vonjale po kiselom kupusu, jer su se arambaši kuvali i u sirotinjskim i u bogataškim kućama za ove naše dane. Također napomena za one koji ne znaju; rade se ljetni tzv. „light“ arambaši, bez suvarine i zimski, malo žešći upravo radi suvarine.

Glavičani su prije 100 godina za vrijeme Austro-Ugarske mogli nesmetano do svojih posjeda u Bosni

ACTUM VAGANJ, sporazum star 100 godina o graničnom prometu na Kamešnici

Priredio: Vito PERIĆ
Arhiv Frane ČOVIĆA

Tragom članka objavljenog nedavno u jednim dnevnim novinama u posjedu smo zanimljivih dokumenta starih skoro jedno stoljeće, točnije 96 godina. Dokumente nam je ustupio sugrađanin Frano Čović kojemu je hobi sakupljanje starina, pa ih objavljujemo uz njegov pristanak. Evo o čemu se radi. Ulaskom hrvatske u EU u život je proveden Sporazum o pograničnom prometu koji je, kako navodi autor članka „zaboravio na život. Naime stanovnici sinjskih naselja, uglavnom Glavičani, od davnina na bosanskoj strani (jugozapadna strana Kamešnice) imaju posjede, njive, vrtiće, obiteljske i gospodarske kuće i drugo. No, obzirom da nisu ušli u kvotu pograničnih naselja definiranih spomenutim Sporazumom, sada imaju problem kako doći do svojih posjeda, odnosno moraju umjesto 5-10 km putovati i preko 100 km da bi na graničnim prijelazima ušli u susjednu državu i tako došli na svoje zemlje. Baš zbog toga su navedeni dokumenti koje pokazujemo interesantni. U prilogu je Actum Vaganj zapisnik koji je sastavljen dana 16. srpnja 1907.g. kod oružničke postaje, i Skizze das Weidefalles (skica područja). Nakon obilaska terena i dogovora Zapisnik su sastavili predstavnici kotara Sinj, občine Sinj, kotara Livno i Zemaljske Vlade u Sarajevu. Tim dokumentom su određena područja posebno označena križevima u kamenu i gomilama, te je dogovoreno da žitelji Glavica, Obrovca i Karakašice imaju slobodno pravo uživanja svojih posjeda i obavljanja stočarske i ratarske djelatnosti. Nakon II svjetskog rata također su uspostavljane granice ali ovaj puta republičke i to u okviru zajedničke države (SFRJ) pa su i dalje Glavičani i ostali mogli slobodno do svojih posjeda. No ulaskom u EU režim graničnog prometa je izmjenjen i sada su nastali problemi, o čemu je već izvještavano u dnevnom tisku. Neka ovaj naš tekst bude bar mali prilog i pomoć pri budućem rješavanju ovog problema, kako bi se zadovoljile sve strane, i države i državljani.

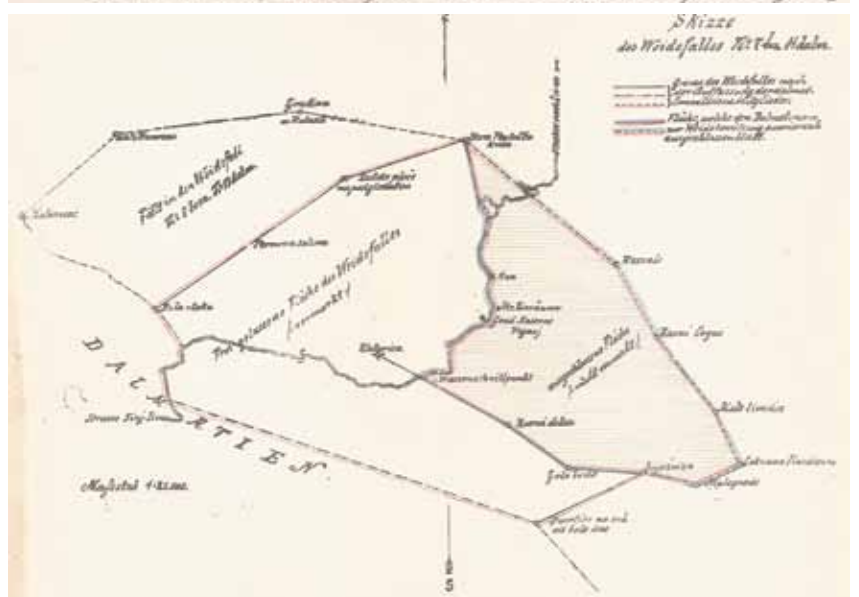
Actum Vaganj
kod oružničke postaje Dne 16. srpnja 1907.
Prisutni

<i>za kotar Sinj</i>	<i>za kotar Livno</i>
<i>Mate Klarić</i>	<i>Ornton pl. Degančić-Kecančić</i>
<i>v. n. kotarski poglavar</i>	<i>kotarski predstavnik</i>
<i>Filip Tomović</i>	<i>za Zemaljsku Vladu u Sarajevu</i>
<i>v. n. sumski pristav</i>	<i>Mihail Dubel</i>
<i>za občinu Sinju</i>	<i>sumarnik</i>
<i>Toma Stuparić</i>	
<i>obinski prisjednik</i>	

Predmet

Po Odlukama Kraljeve Zemaljske Vlade u Sarajevu Dne 26. maja 1897. (N. 88.032), Določeno kraljev. v. n. Savjetništva u Zagrebu Dne 12. juna 1897. (N. 15.106) ustanovit. u omjastici na licu mjesta, kao i u nametu granice do kojih žitelji Glavica, Obrovca i Karakašice imaju pravo pašur, sječice, napojništva itd. u kotaru Livnjskomu prema odnosnomu sporazumku v. n. zajedničkoga Ministarstva i v. n. Ministarstva za unutarnje poslove, sadržanu u pripadnim Odlukama godine 1884, i to po Odlukama i naputcima Kraljeva v. n. Ministarstva Unutrašnjih poslova Dne 26. juna 1894. (N. 15.187) odnosno Kraljeve Zemaljske Vlade u Sarajevu Dne 17. srpnja 1894. (N. 7.153).

Savjetništvo sastavljeno kao gore pošlo je na licu mjesta Dne 13, 14, 15, 16 t. m. srpnja, te u toj ke do trike, kako glasi Določena Odluka prenavo:

IZAZOV

Umirovljenici su posjetili i Plitvice. Dakle, nakon putešestvija po lijepom plavom Jadranu, evo naših „penzića“ malo u unutrašnjosti, u zelenilu Like. Donosimo putopis iz prve ruke.

Piše i foto: Hilda JADRIJEVIĆ

Krenuli smo put Plitvica (četvrtak 11. lipnja, op.a.). Opet velik odaziv, dva autobusa. Priroda zove. Jezera od kojih je najveće Kozjak omeđena gustom šumom, endemskim biljnim vrstama među kojima se skrivaju orhideje-cvijee božanstva, flora i fauna buja. Djelatnici nacionalnog parka nas upućuju da pratimo putokaze-slovo „B“. Kao u uvijek idemo u avanturu zajedno. Neki operiranog koljena, drugi bolesne kralježnice... Stenjemo, pušemo ali se ne damo. Prolazimo uzbrdicama i nizbrdicama, preko drvenih mostova. Sa nama je naša Tana, svima znana. Stižemo do Kozjaka gdje se brodom prevozimo na drugu stranu. Po iskrcaju tražimo slovo „B“, ali nema ga, izbrisano je sa putokaza. Krećemo nasumce. Prolaze stranci, Francuzi, Talijani, Španjolci, Rusi, nigdje ašeg čovjeka

pa da upitamo. Snalazimo se jer treba doći do vlakića koji vozi prema izlazu. Pješačimo već tri sata, netko iz ekipe viče, „imaš kemisku, napiši B!“ Upućuju nas 2 km naprijed uz brdo. Tana dobacuje; „Krenemo li uzbrdo moraćemo zvat pogrebno!“. Bez obzira na tegobe divimo se ljepotama oko nas, huku slapova koji ne mare za uizgubljene putokaze već svom silinom ulaze u jezera igdje se smiruju i prelaze u azurnu boju raja. Konačno vlak. Puni inata ukrcavamo se, nedamo se, ipak smo mi potomci hrabrih Cetinjana. Pjesm se ori iz vagoneta, stranci nam mašu i pozdravljaju nas, a mi kao omađijani pjevamo „motori, motori, moootooriiii...“, jer to i jesmo, stari izdržljivi dizelaši. Da nas je slučajno vidio ministar Mrsić sve bi nam mirovine dao na provjeru. Završili smo na dogovorenom ručku kod Macole i popii kavu na skradinskom mostu. Ovim izletom stajemo do rujna. Imamo mnogo planova, moramo sazvat sastanak humanitarnog odbora i posjetiti naše nemoćne i bolesne članove. Pripremamo se za Susrete umirovljenika Dalmacije krajem istopada u Primoštenu. Tu će biti i okrugli stol na kojme ćemo biti mi iz Matice umirovljenika Hrvtske i predstavnici Vlade. Postaljati ćemo pitanja i tražiti odgovore.

UMIROVLJENICI NA SVILAJI

Naši neumorni umirovljenici otvorili su sezonu izleta. Ovaj tekst je doduše malo okasnio, jer se događaj zbio krajem travnja, ali kako bi rekao jedan strip junak „nikad nije kasno osim kada je isuviše kasno“. Stoga smo ga odlučili uvrstiti u oprigodni broj novina da javnosti još jednom pokažemo kako su naši „penzići“ neumorni i nezaustavljivi u svojim akcijama.

Piše i foto: Hilda JADRIJEVIĆ

Sastanak rekreacijskog odbora udruge umirovljenika, zaključak: „Trebalo otvoriti sezonu izleta. Lijepi su dani, pravi proljetni, grad, livade i polje okupani suncem. Član odbora g. Ante Bulj predlaže izet na Svilaju u planinarski dom Orlove stine. Dogovorili smo datum (25. travnja op.p.). Kao i uvijek pun autobus, nas skoro sedamdeset. Ujutro polazak iz Sinja ugodna vožnja do podnožja Svilaje. Vrijedilo je vidjeti i doživjeti ljepotu prirode, fenomen zvan Svilaja. U dolini ispod Orlovih stina ugnjezdio se dom kojeg su izgradile vrijedne ruke naših planinara. Dočekuju nas velikim transparentom na kojem piše „DOBRO NAM DOŠLI UMIROVLJENICI“. Ručak priprema meštar od kužine g. Ivica Novaković uz asistenciju g. Ante Markovića, a sve pod budnom paskom našeg kolege Ante Bulja. Planinari su zaista pravi domaćini. Nakon odličnog ručka služe nam kavu iz koje se „čuti“ miris planinskog bilja. Bolju kavu nismo pili nigdje drugdje. Planinari održavaju okoliš na vrlo visokoj razini tako da je oko doma sve čisto, uredno i oku ugodno. Nakon kave idemo prema vrhu (naravno onaj tko može) i prema vidikovcu s kojeg puca pogled prema Perući. Jezero se prostire u dolini okruženo Svilajom i Dinarom, a pogled na pitome Hrvace je zaista izniman. Dalje teče Cetina, vide se Han i Otok. Sadržaj izleta je bio odličan, uz planinarenje imali smo i balote, svirku i pjesmu te ples kojim su razuzdani penzići izlet priveli kraju. ZAKLJUČAK: Eto nas ponovo kad maline dozriju.

PROFESIONALNI STATISTI

Piše: Petar KLIŠKINIĆ KLIKA

Da smo samo znali ili da nam je bar netko ponudio prije rođenja nikad se ne bi rodili u gradu tako surovom kao što je naš. Natovarilo nam je život, dakle, ogroman uteg kojeg nismo birali i na kojeg nismo mogli utjecati, a mi prolazimo kroz život, upisujemo se na škole, fakultete, plaćamo režije, kazne, rješavamo svu tu silnu birokraciju (postoji li ikakvo vrijeme nakon dvadesete godine života, da čovjek ne mora na šalter po dokument koji vidi tad, i kojeg neće vidit više nikad u životu?) i barem tisuću puta u životu pružimo osobnu iskaznicu na kojoj je naše mjesto rođenja. A opet ga voliš. Zašto? Što je Sinj izmislio? Sinj je izmislio profesionalne statiste stvarnoga života. Prođite u bilo koje doba dana i u bilo koje godišnje doba, i gore na vrhu, od Carevića stupa prema Varteksovom dućanu, pronaći ćete barem petoricu

onih koji stoje, jednom rukom u džepu a u drugoj drže cigaretu, na pravilnom razmaku jedan između drugoga, bulje metar ispred sebe i čekaju nekoga poznatoga. Taj netko poznati ne dolazi već godinama, ali oni ga ne prestaju čekat pogledom sanjara i s cigaretom

u ruci, čak i danas kad su cigarete skuplje nego ikada. Sinj je izmislio i arambaše, radi kojih će ako treba do jutarnjih sati, bez obzira na količinu žestice i pive potrošene te noći, braniti svoje demokratsko pravo da se ne zovu arambašićima. Sinj je izmislio rujanje s gradskim redikulima. Svi su mali gradovi svirepi, ali naš je svirepiji od ostalih. Ponekad se čini da po glavi stanovnika idu dva ona kojima Bog nije podario pamet, ali koje je blagoslovio da hodaju kao živi spomenici tuge između sadašnjosti i sretnijih vremena kojima dušom pripadaju. I po čemu smo onda posebni? Po ljepoti? Pretjerano je hvalisanje kad kažemo da je naš grad čuven po svojoj ljepoti. Svatko tko je jednom u životu prošetao po nekom malom dalmatinskom mjestu uz obalu, a pogotovo izvan granica naše zemlje, sigurno je u manje

kvadrata vidio ljepših i boljih građevina, kuća, trgova i ljepota nastalih igrom prirode. Možda imaju i ljepših natjecanja od ovoga našega. U to nisam siguran, ali dajem za pravo da postoje. Međutim, sasvim sam uvjeren da na svijetu ne postoji prisnija veza jednoga grada i njegovih stanovnika s glavnim obilježjem toga grada kao što postoji veza između Sinja, Sinjana i Alke. Sudbina nas i naše viteške igre tako je isprepletana da se sudbina svakog Sinjanina ne može i ne smije zamisliti odvojeno od Alke. Volimo je i čuvamo baš kao što volimo i čuvamo sami sebe. Ljubomorno je pokazujemo drugima i ne dopuštamo niti mrvicu tuđinskoga da pokvari ono što je prije tri stoljeća

uzidano. Zar postoji Sinjanin izvan svoga grada koji se stidi svog porijekla i koji dopušta drugima da mu u vlastiti identitet ugrade obilježja drugih gradova? Sjećanja na alkarska jutra u djetinjstvu naljepši su dio naših uspomena. Probudiš se, istrčiš vanka kroz gužvu gostiju u kući, gledaš okićene konje i alkare u pripremi, slikaš

se, nestrpljivo iščekuješ početak natjecanja i već tada, kao svaki sinjski mulac, nadimaš se od ponosa i znaš da te čeka dug život, ali da nikada nećeš doživjeti ljepšega osjećaja. I postaneš nostalgican jer na svijetu još nije zapamćen Sinjanin koji nije sposoban danima prepričavati anegdote iz prošlosti sa sjetom u očima. Naposljetku, shvatiš da ćeš zauvijek ostati profesionalni statist na vrhu Pijace koji je svoju sudbinu na dar dobio četrnaestoga dana mjeseca kolovoza tisuću sedamsto i petnaeste godine, davno prije nego šta si se rodio i da je svaka priča o Alci istovremeno i priča tvog života. I da si znao i da ti je netko prije rođenja ponudio opet bi se i još tisuću puta rodio u njemu.

KO ĆE SAD OPET ČEKAT GODINU DANA

Piše: Petar KLISKINIC-KLIKA

Foto: Dragan ODRILJIN

Na ovogodišnji S.A.R.S. festival ušao sam još pod dojmom prošlogodišnjeg totalno razmažen baš kao većina posjetitelja kojima je udruga S.K.U.P. podigla apetite. Još prije dva mjeseca dobili smo kompletan *line-up* festivala s jednako kvalitetnom postavom bendova za koje smo na samostalnim koncertima spremni izdvojiti i sto kuna za ulaznicu, a u našem gradu ih dobijemo po cijeni jeftinijoj od kutije „ščetih“ cigareta. S.A.R.S se svake godine sve više iščekuje i to više ne može biti nikakvo pretjerivanje. Prvi dan sam festivala zakasnio na splitske stoner rockere Wizards of Stone Mountains za koje mi se tajnik Mate Maleš kune kako su odradili vrhunski koncert, a kako je Mate umjeren u piću tako da mi daje za pravo vjerovati njemu i njegovoj trezvenosti. Nakon Splitskana na red su došle domaće snage. Otočko-sinjski veseljaci pokazali su da se Darkvud i Sinj vole. Uz uvijek zanimljivu kostimografiju, članovi benda promovirali su i svoj novi album koji je, sudeći po reakciji publike, odlično prihvaćen i koji je ustoličio Darkvud kao grupu kojom se Sinj trenutno najviše može podičiti. Malo đuskanja, na kraju krajeva, svakome dobro dođe, pogotovo nama koji se do nekih normalnih sati radije držimo zidića i koje rijetko koja glazba u to vrijeme može natjerati na ples. Treći po redu nastupili su My Boddy Moores,

riječki bend koji koji oduševio i kritiku i publiku svojim trećim albumom „Shine! Shine! Shine!“ i fenomenalnim koncertnim promocijama u Novom Sadu, Beogradu, Zagrebu, Rijeci i Splitu i koji su na S.A.R.S. stigli ravno iz Engleske gdje su nastupili u Liverpoolu na International Pop Overthrow festivalu kao jedini hrvatski izvođači među 120 glazbenika. I sve je bilo na svom mjestu: ritam i gitare, vokal, osim publike koja je tek tada počela u većem broju puniti košarkaško igralište, ali cjelokupni je dojam kako su Riječani odradili koncert s dušom i za dugo sjećanje. Headlinere prvoga dana slušao sam bezbrojno mnogo puta na slušalicama u svom mobitelu i tri puta uživo u Zagrebu. Upravo ti koncerti učinili su od mene istinskog fana Sveže Amputirane Ruke Satrianija i svaki od njih bio je na vrhunskoj razini. Spominjem ovo širem puku da bi dobila na težini moje iduća rečenica: najbolji je koncert S.A.R.S. odradio upravo na S.A.R.S.-u. Bend koji okuplja vrhunske glazbenike od kojih svaki svira barem dva instrumenta vrhunski je bend, i bend koji napravi najbolju odu ljubavi o jednoj ženi („Lutka“) je zaslužio svaki pljesak sinjske publike. Usprkos činjenici da je njihov novi album nešto lošiji od prethodna dva, riječ je o velikoj regionalnoj grupi koja je ravno iz Beograda stigla u Sinj i podijelila neizmjernu dozu ljubavi prema svima,

a Zarko Kovačević Zare potvrdio je kako je riječ o možda najboljem frontmenu na Balkanu. Prvi dan završio je after partyem u ex vojarni do sati kada prosječan čovjek popije već drugu jutarnju kavu, uz predivnu glazbu i večer koju smo slavili i predivan dan u koji smo već ušli i koji neće brzo završiti. Drugi dan festivala otvorili su mladi sinjski metalci Beerkrieg. Uz sasvim dobru dozu zdrave zajebancije gimnazijalci su odradili euforičan koncert s kojim su potvrdili da imaju dovoljno talenta koji bi u budućnosti odveo korak od lokalne scene i sviranja po sinjskim kafićima. Nakon njih na binu je izašao Mihovil Masnić Shewa sa svojim bendom. Eh, sad, triput zaredom na ekranu pišem rečenicu kako je on najveće iznenađenje festivala i svaki put je obrišem jer je pomalo neozbiljno nazvati iznenađenjem čovjeka koji već desetljeće caruje našom scenom. Međutim, svatko tko je slušao subotnji nastup Shewe složit će se da ima bend sastavljen od glazbenika od kojih je svaki majstor svog zanata, (Pavle Perić, Luka Botica i Luka Žižić) i uz odličnu pjesmu koju je on uvijek u stanju napisati, Shewa napokon izgleda kao

odlična uigrana cjelina koja je u stanju iznijeti svirku. Publiku su maksimalno nabrijali, Shewa je poslao par poruka s bine i efektno završio koncert o kojem će se još pričati i koji zaslužuje da se o njemu priča. Sve ono što je Shewa uspio, zadržski metalci E.N.D. jednostavno nisu. Dobili su čast, ali i obavezu da nastupaju prije Kawasaki 3p-a i premda žanrovski ciljaju na određenu skupinu ljudi nije se dalo primjetiti da

su zagrijali publiku kao što su to, primjerice, lani učinili Paddy's Allstars prije Leta 3, baš kao ni svoju publiku koja je stigla s njima u pristojnom broju. Ne kažem da se E.N.D nije trudio i pokušavao animirati publiku, ali subjektivan dojam tanko je mišljenje koje jedino može učvrstiti raja naslušanija takve vrste glazbe. A takvih je isto bilo, u solidnom broju. Kawasaki 3P na binu je izašao točno u ponoć i prve dvije pjesme odsvirao uz mlaku i nezagrijanu publiku. Treća pjesma s playliste, njihov ogromni hit „Ni da ni ne“ stvorio je reakciju publike kakva je u Sinju viđena jedino prije dvije godine kad je Dubioza Kolektiv izvela Firmu Illegal i koja je do dana današnjega ostala mjerna jedinica za koncertu zabavu. Uz očekivane ovacije i euforiju na ostale hitove poput Puta madre i Antonija s kojom su svojevremeno šokirali ukočeno šljam natjecanje hrvatske pjesme za Eurosong Tripovci su odradili perfektan koncert i potvrdili status kraljeva zabave na domaćoj sceni. After party u vojarni, uz izbor glazbe Tome Grgića, Joze Breke i Joze Pavića, bio je upravo onakav kao i ovogodišnje izdanje festivala: odlično, zabavno i ponosno. Kući smo se vraćali baš kao i s Velike Gospe, umorni i s onim osjećajem kad ti je posve ža šta je sve gotovo i misliš u glavi „ko će sad opet čekat godinu dana“.

“Ko to mož

Piše: Nikša Poljak

Dinko se uputio na more. Nakon višesatnog putovanja i kratkotrajnog sna sa znojnim licem zalijepljenim za staklo, probudi se kad je zastoj već potrajao, kad mu drndanje stakla više nije držalo ritam spavanja. Presjedanja i dug put povećali

su u njemu želju da izide iz autobusa. Ugledavši konje i alkare okružene radoznalim posjetiteljima, pocrnjelim ljepoticama, živahnim domaćinima i mnogobrojnom djecom, zamolio je vozača da ga pusti vani iako je njegovo odredište bilo kilometrima dalje. Izlazeći odmah ga zapuhne val razigranosti, buke, graje, žamora, a iz zvučnika glas najavljiivača i melodija trube. Od Velikog mosta išla je rijeka ljudi kojima je policija davala prednost i stvarala sve veću kolonu vozila.

Prebacivši ruksak preko ramena ubaci se u maticu koja ga odvede točno do „Biljega“. Ispred njega su bili visoki muškarci, dugih vratova, jakih i dlakavih šaka koje su miješale zrak, glasne povike i beštine. Dizao se na prste, izvlačio vrat iz ramena, uspravljao glavu da mu oči uhvate bar vrh koplja ili perjanicu na kapi kopljanika. Iz drugog reda mogao je vidjeti trkalište samo kad bi alkar započeo galop, a nagurani gledatelji bi se u sekundi razmakli da izbjegnu pržinu koju podigne potkovano kopito rijući tlo pod sobom i onda bi se nekim čudnim redom vratili svaki na svoje mjesto.

Eto ga na! Sad samo Ante može stignit Josipa! – govorio je stariji čovjek, prosijed, jakih pleća i velikog trbuha. E, a ne može ga pristić! – odgovarao bi drugi, preko par glava kao da je opaska upućena baš njemu.

Treći bi se ubacio:

Ništa nije još gotovo! Sićan se ja još ka dite kad je Bećo odnio Alku nakon pet pripetavanja – kaže starac koji je izgledao stariji od alke; zguren, pun bora, mutna pogleda - prateći trku najviše oslanjajući se na zvukove.

A kad je Duša osvojio sa pet punata! Koje je to čudo bilo! – javi se neko iz mnoštva.

Puno toga Dinko nije razumio i shvatio pa je u jednom od onih valova odmicanja gledatelja od staze utrčao u prazninu i dočepao se plave željezne ograde, našavši se između starijeg čovjeka i žene mu. Opet svi razgovaraju gledajući alkare i konje im, dobacuju jedni drugima kao da se godinama poznaju, a drže se kao da se prvi put vide.

Koliki stoji? – priupita Dinko ženu do sebe.

Odgovori mu njen muž gledajući zalet jednog alkara:

Kako misliš koliko stoji? Nije ovo utakmica!

Pa, mislim tko vodi, tko će pobijediti? – viče Dinko da mu zvuk stigne u visine sugovornika.

Iza sebe čuje neki novi glas:

Pobijedit će Josip! A i je najbolji!

Ma kakvi! Ante će ga dobit u pripetavanju! – nadoveže se neki novi komentator.

Ako pogodi u sridu Ante ti jedini može stić Josipa. Onda će ić' u pripetavanje - napokon mu odgovori onaj kome je pitanje uputio.

Pripetavanje? Što je to?

A, odakle si ti, mali? Bogati, ne znaš šta je pripetavanje!

Ja sam iz Bošnjaka! – jedva se čuje jer jedan pogodak u sridu napravi galamu i buku iz koje samo razazna:

Eee, malo si okasnio!

Di si bija u prvoj trci?

A-ha, Bošnjak si? – nastavi se razgovor – Pa šta se tebi čini od Alke? – odmjeravaju ga i muž i žena.

Lijepo je. Posebno ovaj Turčin što ga zovu Alaj-čajuš.

Nije to Turčin! To ti je alkar, Hrvat! – čudeći se odgovori žena.

Je li ovo turska nošnja?

Mali, ne pričaj gluposti! Ovo ti je hrvatska alka, nošnja, pisma - sve! Vidiš li kako su lipo obučeni? – kaže mu suprug sugovornice.

Aha, meni su i momci isto lipo obučeni. Ma svi su lipi! – žena će.

Neš ti! Imaju gaće na promaju! – smije joj se muž.

A di su momci? – uputi Dinko pitanje, pa tko ga dohvati.

Momci čekaju svog alkara kod alke i drže mu koplje – opet mu odgovori žena do njega.

Znači alkari su oženjeni, a momci nisu!

Ma šta sad pentaš? Kakve veze imaju alkari, momci i ženidba?! – ljut je čovjek do njega.

Ajde mali do alke pa će ti bit sve jasnije! – dopre jedan glas iz pozadine kojeg svi podrže:

Aaa!

Eeee!

Ajde, gori ti je lipše!

Pa, je li ovo alka?

Ma je! Sve je ovo alka! – ovaj do njega radi rukom polukrug ispred sebe – Ali gori na konopu je prava alka, ona alka u šta se gađa, đava ga odnija!

Dobro! Idem vidjeti kakva je to alka gore.

Ajde više! Sad nisam vidio u šta je pogodio Ivan!

Bolje da nis!. Pogodio ti je uništa! – dobaci netko.

Što to znači pogodio u ništa? – u odlasku upita Dinko.

To ti je kad alkar pogodi ništa, a nije promašio – kaže mu jedan.

Razmišljajući produži Dinko dvadesetak metara dalje do prvih tribina. Prene ga prodorni muški glas s razglasa koji

že razumit’

više da je prethodni alkar pogodio uništa. Sad je gužva još veća nego prije i nema onih valova ljudi s kojima bi se ubacio u prvi red. Uguravajući se domogne se nekako ograde. Nastavi slušati oko sebe.

Ante bolje vodi konja i dobit će Alku!

Nema šamse, Josip će sigurno odnit Alku! Već je ima u rukama!

Dinko se opet uključi u razgovor pitanjem:

Gdje se nosi Alka, gdje će je odnijeti?

Ha, ha, ha! Ova ti je dobra. Ma šta će mu, ionako ima već jednu kod kuće! Ha, ha!

Najednom se čuje jaka vika s mjesta gdje je maloprije gledao Alku.

Uvatite malog, uvatite malog! Ukra mi je pare.

I meni! I meni! – maše rukom iznad glave žena.

Svi gledaju u njih dok urliču trkalištem. Policija ih izdvoji sa strane.

Recite gospodine što je bilo?

Onaj mali! Ukra mi je pare! – više pokradeni.

Koji mali, kako izgleda, možete li ga opisati? – smireno će policajac.

Supruga odmah odgovori:

Mali, crni, dvadesetak godina, žuta majica, rebatinko! Reka je da je Bošnjak.

Je, je, reka je da je Bošnjak!

Spominja je Turke! Sigurno je neki musliman kad ništa ne zna o Alki!

Gdje je otišao?

Ma rekli smo mu da ode gore do alke, da je bolje vidi, jebo mater svoju!

Molim vas, gospodine budite pristojni!

Dinko je primijetio tu scenu i produžio naprijed, ispod palka koje su uvijek dobro čuvane. Odmah ga zaskoči policajac.

Ej, gdje ćeš ti?!

Moram doći do alke.

E, ne možeš! tko si ti? Je si li ta na Alci nešto?

Ja sam Spahija.

Kaj?! Kaj si rekel?

Rekao sam Spahija.

Pričekaj malo – govori u primopredajnik – Šefe, ovdje Štef. Imam jednog spahiju. Jel’ ima na Alkama spahija?

Šušteći iz uređaja dolaze zvukovi:

Ja sem ti...krc...pusti... Alajbega! – prekine se veza.

Uh, jebemti, crko aparat! Šef mi je rekel za nekog Alajbega ali tebe nije spominjal.

To ti je isto. Alajbeg, Alaj-čauš, spahija. Evo, brzo će Ante, moram ići.

Ajde, bum te otpratil do lože. Znaš koje su face tam.

Uz pratnju policije prođe svečanu ložu punu velikodostojnika svih vrsta. Nekako pretrči trkalište dok su svi iščekivali Antinu trku, dočepa se asfalta i brzim hodom ode uzbrdo, prema centru grada. Uleti u prvu gostionicu i sjedne za jedini slobodni stol.

Ja bih nešto pojeo – kaže on gostioničaru prije nego je ovaj išta rekao.

‘Očeš li tripice?’

Uh! To mi je puno! Može dvije?

Šta dvije?! U Viteza jedna porcija vridi ko tri normalne.

Ajd, donit ću ti jedne teleće, a ako ti bude malo druge ćeš dobit muke. Vridi?

To nisam nikad jeo. Teleće tri pizze?

Ajd, može i piće, neka bude čaša domaćeg vina?

Može, sve može.

Stakla su se tresla od pucanja mačkula, a u gostioni se odmah začu kako će sada biti pripetavanje. Brojio je zgužvane novčanice: kune, euri, konvertibilne marke, njemačke marke, a među njima slika Gospe Sinjske.

Evo piće! Tripice stižu odma, prije pripetavanja! – gleda konobar kroz staklo.

Što je to pripetavanje?

Pripetavanje?! To ti je ono kad dva alkara imaju isti broj punata. Onda gađaju dok jedan ne pogodi više.

Pa koliko ih ima isto bodova?

Samo dva. Ante i Josip.

Ja sam vidio najmanje tri što imaju šest bodova.

E, moj dikane, oni se ne pripetavaju.

Samo oni šta imaju najviše punata. He, he, he ...koliko bi onda pripetavanja bilo na svakoj Alki?

Stigne jelo. Dinko ga pokusa i požuri se probijati kroz gužvu do glavne ceste gdje uspije stopiranjem zaustaviti jedan automobil.

Di ćeš prika? – upita ga vozač.

Idem do Šibenika.

Sidaj, odbacit ću te do Splita ili ako očeš do Dugopolja.

Udobno se namjesti u kožna sjedala BMW-a.

Znači, iz Šibenika si?

Ma, ne! Ja sam iz Bošnjaka, idem kod djeda u Danilo kraj Šibenika. Malo ću se okupati.

Iz kojeg Danila si? Čiji si?

Spahija, Danilo Kraljice.

Znaš li ti da je jednom spiker na Alki reka: „Dobro došli u grad konja!“ Ha, ha, ha.

Smiješeći se i držeći čvrsto novčanice u džepu sebi kaže:

„Grad konja bio i ostao.“

Rođen samostalno i suvereno 04.

08. 1966. g.

Fakultet završio bez veze.

Radio, pa nestao u bespućima povijesne zbiljnosti.

Otac dvoje djece, suprug jedne žene.

Nedokazani zet.

Piše da zaboravi.

Tekstove kleše u Radionici kreativnog pisanja u Sinju.

Ispunila mu se dječaćka želja da živi u Europskoj Uniji (zajednici).

Životni moto: „Ne soli more.“

U GALERIJU SIKIRICA IZLAGALI STUDENTI SPLITSKE UMJETNIČKE AKADEMIJE

Osobne improvizacije u kiparskim materijalima

Piše i foto: Vito PERIĆ

Studenti viših godina umjetnike akademije Split (dalje UMAS) izlagali su svoje radove u galeriji Sikirica od 8. do 15. srpnja u okviru Sinjskog kulturnog ljeta, programa koji već treću godinu provodi Kulturno umjetničko središte. Zapravo, radilo se o multimedijalnom programu u kojem je osim izložbe bio i performans, korištene su video instalacije, a program je započeo razgovorom s umetnikom i publikom. Dr. sc. **Blaženka Perica**, docentica na odsjeku slikarstva UMAS-a i profesorica **Vlasta Žanić**, docentica na odsjeku kiparstva razgovarale su sa studenticom **Kristinom Šušnjarem** na temu Performans i kultura, dok su se na na platnu u potkrovlju galerije „vrtjeli“ video zapisi Kristininih performansa. U razgovor se uključivala i publika u kojoj je osim sinjskih pratitelja kulturnih događanja bilo i studentata te profesora sa akademije. Nakon uvodnog dijela (razgovora) izložba je i službeno otvorena. O postavu i koncepciji je govorila Vlasta Žanić a službeno u ime Grada Sinja koji je bio pokrovitelj programa izložbu je otvorio zamjenik gradonačelnika **Zlatko Ugrin**. U popratnom dijelu programa nastupio je sinjski talentirani gitarist **Pavle Perić**. Na izložbi se predstavilo petoro studenata, **Adna Bakija** koja je izložila plastike „u nježnom prožimanju opozitnih formi“, kako stoji u popratnom katalogu, a inspiracija za rad je bila kineska mudroslovna dvojnost Jing i Jang, **Jan Tomić** sa radom „Glava iz glave“, **Lucija Myšičkova** sa serijom grafika na temu skarabeja (kukac, jedan od simbola

egipatske mitologije), **Milivoj Popović** sa ineraktivnom instalacijom „Stol“ i plastikom „Monolit“, **Kristina Šušnjara** sa video zapisom performansa i **Edi Radan** sa kolažima, prožimanjem slikarske i kiparske tehnike (ili bolje rečeno plošnog sa niskoreljevnim) u kombinaciji sa video instalacijom. Cijeli projekt je nastao upravo na inicijativu Edja Radana, inače Sinjanina koji je u suradnji sa Kulturno umjetničkim središtem i Akademijom osmislio koncepciju te animirao kolege studente i profesore. „Osim što je promoviran potentni prostor

galerije Sikirica koji je idealan za ovakve programe, ovim smo željeli započeti širu i dugotrajniju suradnju i komunikaciju između Splita i Sinja na kulturnom planu,“ rekao je na otvaranju Radan što bi značilo još ovakvih programa koji očitno u Sinju nailaze na plodno tlo obzirom da se na otvorenju okupilo stotinjak posjetitelja koji su se nakon izložbe uz prigodno osvježenje na terasi galerije družili do početka novog dana.

DANI GALERIJE PLAMENAC

Ove godine u Alkarskim dvorima su održani „Dani galerije Plamenac“ koju je osnovao i vodi Goran Žanko. Gosti su bili Josip Botteri Dini, Antun Boris Švaljek i Kažimir Hraste, poznati hrvatski kipari. Na svečanom otvaranju uz pozdravni govor gradonačelnika Ivice Glavana o galeriji i intencijama da se kroz ovakve projekte Sinju osiguraju suveniri s alkarskim i vjerskim motivima, koji će imati umjetničku vrijednost i „težinu“ govorio je voditelj galerije Milan Bešlić. U prigodnom dijelu nastupio je KUD Sinj. Prošle godine u dvorištu Alkarskih dvora su na prvim Danima galerije „uživo“ stvarali Stipe Sikirica, Josip Marinović, Kuzma Kovačić i Tomislav Kršnjavi. Namjera je da galerija i njen projekt uz potporu prije svega Grada, a i šire, djeluju dugotrajno kako bi i na taj način Sinj postao prepoznatljiv na „kulturnoj mapi“ ovog kraja. V.P.

DANI ALKE I VELIKE GOSPE 2013.

Piše: Vito PERIĆ

Ukupno 53 programa ne računajući Alku i Veliku Gospu, moći će pogledati Sinjani i njihovi gosti na ovogodišnjim Danima Alke i Velike Gospe. Najviše je sportskih događanja, njih 13, potom slijede glazbeni programi, ukupno 11, pa 3 promocije knjiga, 5 izložbi, 4 filmska programa i 1 kazališna predstava. Ostalo se odnosi na razne revije, sajmove, tematske večeri, performase i drugo. Zanimljivo je da ovaj puta nema, i to nakon skoro 4 desetljeća tradicije, niti jedno kazališno gostovanje. Jedini susret publike i glumaca zbio se na otvorenju manifestacije sredinom srpnja kada su sinjski kazalištarci odigrali predstavu Priča iz trgovačkog centra. Prema onome što je najavljeno, ove godine ćemo moći uglavnom gledati, kako bi se TV rječnikom reklo, reprizni program. Naime, uz nekoliko novih programa, od kojih vrijedi izdvojiti koncert simfonijskog puhačkog orkestra OS RH (već odrađen), izložbu kineskog naivnog i modernog slikarstva, te dvije izložbe u domaćoj produkciji; Iz Cetine Rusalke izašle i Lule i razvoj duhanske industrije u Cetinskoj krajini, ostalo je manje-više deja vu. Unatoč tomu što je za

cijelu manifestaciju izdvojeno 363.000 kn, program je ove godine skromniji, iz naravno opravdanih kriznih razloga. No, manifestacija ipak traje, što je najvažnije, ali svatko dobronamjeran će se sigurno zapitati je li došlo vrijeme za promjenu koncepta i osvježanje, ta za podizanje kvalitete manifestacije na višu razinu za što svakako nije dovoljno samo mjesec dana prikupljanja i slaganja ponuda izvođača, te njihovog odabira već ustaljenom praksom po principu kvantitete i cijene koštanja a ne kvalitete. Prijedlozi da se o sljedećim Danima Alke i Velike Gospe počne razmišljati i na njihovoj pripremi raditi čim završe prošli nisu naišli na plodno tlo, pa je za nadati se da će u neko dogledno vrijeme oni koji se bave kulturom (profesionalno i amaterski) ipak sjesti za isti stol i uz potporu gradskih vlasti iznaći najbolje rješenje.

DOBRI ČOVİK ANTE MANDAC, HOM

O našem dobrom čoviku, pokojnom Anti Mandacu napisano je i izgovoreno. Kao mali prilog sjećanju na Antu donosimo nekoliko crtica iz pera njegovih bio član i jedan od istaknutijih glumaca.

Priredio: Vito PERIĆ

Kažimir Tomašević

Ante Mandac je u kazalište došao na nagovor nas nekoliko prijatelja koji smo tada bili članovi kazališta. Znajući za njegove vrline kao općinskog pravnika i čovjeka priznatog u društvu te kao vrsnog zabavljača i veseljaka željeli smo ga kao dio ansambla. Pokojni Darko Delonga vidjevši te njegove osobine odlučuje povjeriti Anti jednu od glavnih uloga u predstavi Pokondirena tikva. Iako debitant, Ante je ulogu Vase odradio izvrsno i na opće zadovoljstvo svih članova ansambla. Od početka je u kazalište donio pozitivnu energiju tako da je bilo zadovoljstvo raditi s njim na probama i na predstavama. Uvijek dobre volje, spreman na stvaranje pozitivnog štimunga, pričajući razne komične dogodovštine i imitirajući poznate likove iz naše sredine (Filip Vrdoljak i dr.) Posebno će biti zapamćen od kazališne publike odigravši maestralno lik Šimurine u kulturnom komadu Predstava Hamleta u selu Mrduša donja i Filipa Bilanije iz našeg Duje Manzana i Mate Manistre.

Bruno Barać

Nekoliko detalja i slučajnosti pomješalo je moj kazališni put s putem našeg Ante. U Brešanovom Hamletu u režiji prof. Marka Duvnjaka ja sam glumio Jocu-Hamleta, a Ante Šimurinu-Naratora. Šimurinu je Ante igrao „na prvu“, bez prenemaganja. Reklo bi se bez glume. Dogodio bi se svaki put na probama onaj trenutak kad svi glumci izađu iz uloga i guštaju u solo točki (ovaj put Antinog). Opisivao bi kako je putovao u Zagreb prodati zadružno vino, pa slučajno nabasao u HNK. Ne na trenutak, nego bi cijelo vrijeme izgledalo kao da Ante priča neku svoju zgodu, a ne Šimurina. Nakon proba opet predstava, ali iz glave, bez teksta, bez šaptača, bez scenarija. Ante nije o životu pričao, on je doživljeno donosio glumački, jezikom, rukama, nogama ako treba. Slučaj je htio da je zadnja Antina uloga bila ona Filipa Bilanije u mojoj režiji Duje Manzana i Mate Manistre. Naravno da mu nisam sugerirao ništa u vezi uloge koju je igrao maestralno. U isto vrijeme jedva sam čekao njegovu sugestiju scenskih rješenja. U kasnijim izvedbama iste predstave preuzeo sam lik Pilipa i,

IMAGE SINJSKIH KAZALIŠTARACA

puno toga, što o njegovom životu što o radu, što o odnosima sa okolinom. prijatelja i kolega iz našeg amaterskog kazališta kojeg je Ante dugo godina

ne krijem, „ukrao“ puno od Antine interpretacije. „Kad sam bil u carskom Wienu na Dunaju zelenome!“, zagrmio bi podigavši desni kažiprst, i poveo sve skupa u špancir preko bečkih mostova. Adio Ante do neke druge prilike.

Marija Cvrlje

Kad smo se na posljednjem božićnom domjenku u kazalištu našli nakon dulje vrimenta i kad se sve ponovo orilo od smija na dobro poznate ali uvijek urnebesne imitacije njegovog Dunda, rekla sam mu: „Kako god znaš i umiš, vraćaj se u ekipu. Neću više bez tebe radit.“ A on me upita: „A oš mi opet bit baba?“. „Ma biću ti baba i dobićeš opet škurom po glavi, al ćeš se vratit i gotovo,“ odgovorim. Ovo sa škurom je zgoda koju smo stalno spominjali, a dogodila se u Pokondirenoj tikvi gdje je on igrao Vasu, neželjenog zeta koji se tajno sastao s Evicom vrtu ispod prozora i tu ih zatekne Fema buduća punica, po našu baba, koju sam igrala ja. Kako sam naglo otvorila loše pričvršćenu škuru ona je pala Vasi na glavu. Koliko bolno za glavu, toliko zgodno za čitavu scenu, te se tome smijemo, evo sve od te davne 1976.g. To je bila naša prva zajednička predstava u kojoj je nastala jedna stalna ekipa koja se iznad svega uvijek dobro zabavljala. Duša i srce te zabave bio je naš Ante. Sve probe, sva druženja, premijere i putovanja bila

su bez iznimke okrunjene njegovim nezaboravnim bravurama, izvedbama Dunda i ostalih likova. Tad bi neminovno, sve nas ostale glumce i cijelu ekipu pretvarao u svoj publiku koja je svaki put iznova umirala od smija. Zato sam tila da se vrati, jer je premalo smija, čak i u kazalištu. Taj prošli Božić mi je vratio davne dane pune smija, tila sam ih opet nazad. Ne mogu prihvatit da toga neće više bit. Ne mogu zamislit da više neće doć. Posve sam tužna.

SINJSKI KAZALIŠTARCI UDARNIČKI

Evo što su naši kazališni amateri radili od vejače do srpnja:

- 01. veljače - „Božićna bajka“ – Žrnovnica
  - 03. ožujka - „Jaje lotalica“ – Humanitarna predstava (pomoć Josipu Žuri) – Trilj uplata 1.000.00 kn
  - 21. – 25. ožujka – 2x „Jaje lotalica“, 2x „Božićna Bajka“ – Švicarska festival hrvatske kazališne nastave
  - 02. travnja – „Jaje lotalica“ – Humanitarna predstava – KBC Split
  - 06. – 07. travnja – Županijska smotra u Sinju „Božićna bajka“ SPK najbolja predstava
  - 14. travnja – Igrokaz – Sajam pršuta u Sinju
  - 27. – 28. travnja – „Priča o Purku ili ti na silu fratar“ – Zagreb
  - 04. – 05. svibnja – „Božićna Bajka“ – Bol na Braču
  - 24. – 26. svibnja – Državna smotra na Hvaru Marija Cvrlje Radović drugu godinu za redom najbolja amaterska glumica u RH
  - 01. – 02. lipnja – Seminar za voditelje i glumce amaterskih kazališta u Sinju, 36 sudionika iz raznih krajeva Hrvatske
  - 07. lipnja – Insert iz „Opsade Sinja 1715.“ u Splitu – prezentacija gradova Dalmacije
  - 21. – 23. lipnja – „Jaje Lotalica“ – Međunarodni festival Tuzla
  - 05. srpnja – „Božićna Bajka“ - Slime
  - 06. – 07. srpnja – „Božićna Bajka“ – FEDRA Bugojno (predstavnicu kazališnog amaterskog stvaralaštva Hrvatske)
  - 13. srpnja – Dani Cetinskog kraja („Božićna Bajka“) - Sutivan, Brač
- Izvor: SPK

IZ CETINE RUSALKE IZAŠLE

Kulturno umjetničko središte je i ovo ljeto priredilo program s koncepcijom, izložbu koja je dio cjelogodišnjeg projekta Žena u Dalmatinskoj zagori.

Priredili: **Daria BRKOVIĆ** i **Vito PERIĆ**

Izložba Iz Cetine rusalke izašle, autoricâ Daria Brković, kustosice Muzeja Cetinske krajine i Dragane Modrić voditeljice galerije Sikirica, otvorena je 26.07. u Galeriji Sikirica i trajati će do 30. 10. Za oblikovanje i postav izložbe zaslužna je Ivana Poljak, vizualni materijal je snimio i pripremio snimatelj i redatelj Marijo Grabovac, a dizajn plakata, kataloga i pozivnice je djelo Negre Vigoević, dobitnice prestižne međunarodne nagrade za dizajn Red Pot. Na samoj izložbi je uz audio-vizualni materijal izložen dio ekponata iz tvornice Dalmatinka Uvodni dio izložbe bio je plesni performance na Trgu kralja Tomislava, kombinacija tradicionalnog nijemog kola u izvedbi KUD-ova Glavice, Sinj, Brnaze i Peruča i suvremenog plesa koji je izvela plesačica Marija Ščekić, voditeljica Histerie nove. Ples označava buđenje žene u tradicionalnom okruženju te pomicanje granica i rušenje tabua ženske aktivnosti u izrazito patrijarhalnom društvu. Performance pokazuje ono čime se ova izložba i bavi. Žena je prikazana slojevito, preko njenog individualnog predstavljanja te preko promjena u društvu koje je svojim djelovanjem izazivala, a da ih ni sama nije bila svjesna. Prikazane su kako ruralne žene, tako i žene koje su bile uključene u proces industrijalizacije radeći u tvornici Dalmatinka.

Zašto rusalke?

Rusalke (Rusalki)- vodene su nimfe u staroslavenskoj mitologiji koje žive u rijekama i jezerima. Iako su povezane s vodom borave i na suhom, na livadama i u šumama. Njihova duga kosa prikazuje se u zelenoj i svijetlosmeđoj boji. Danas se često zna čuti i pojam rusa kosa koja je i dobila ime po rusalkama i njihovoj svijetlosmeđoj kosi. Kod Južnih Slavena nazivaju se još i vilama. Često je njihovo druženje obogaćeno pjesmom i igrom u kolu na poljima. Držalo se da će polje biti dobroga uroda ukoliko su na njemu rusalke svoje kolo odigrale. Kontrolirale su i vremenske prilike. Na taj način bile su vezane i za kult plodnosti.

Smatra se da su to duše mladih djevojaka koje su se ubile zbog neshvaćenosti okoline, ostavljene od dragoga ili, pak, prognane od roditelja zbog kršenja društvenih normi. Zbog toga su se iz svijeta mrtvih svetile ljudima, ali samo onima koji ih nisu slušali i poštivali. Bile su vesele, drage i lijepe. Zavodnice su to kojima nijedan muškarac nije mogao odoljeti, ali druženje s njima bi za muškarca gotovo uvijek završavalo fatalno i kobno. Žene su im stoga zavidjele i nisu im bile sklone. Ipak i kod jednih i kod drugih izazivale su strahopoštovanje te su im

se sklanjali s puta. Žene prikazane na izložbi vrlo su slične rusalkama. Neshvaćene su u svojoj okolini i izvrgnute izrugivanjima, društvenoj izolaciji. Jedina razlika im je u tome što si nisu oduzimale život nego su se uprkos svima borile i nisu odustajale.

Iz kataloga izložbe

„...Moja ćerce budi pokorna. Lipo ajde u crkvu, moli Boga, slušaj što govori paroh. Nemoj se nikim zamirit. Lipo postupaj i lipo igraju u kolu sa svakim mladarcom koji te pozove. Nemoj se uznositi i ni s kim rugat. To tebi ništa ne smeta što ti ne ćeš za nj, što je on loš ili šтого. I kad dođe tvoj zeman, onda ajde kući. Ne treba da najposlin ostaješ s muškarcin. Tribaš i kod kuće. Tribaš za stoku...“. Riječi su ovo Cvite Vučković, rođene Alvir, iz Maljkova. No, mogle su to biti riječi bilo koje žene iz bilo kojeg sela Cetinske krajine s kraja 19. i početka 20. stoljeća.

Poslušnost, radišnost, pobožnost, nenametljivost, vedrina samo su neke od karakteristika po kojima se vrednovala žena, od čega su poslušnost i radišnost bile najistaknutije. Najvažnije je ženi bilo da ne iskače iz mase, da se ne žali bez obzira koliko teško bilo. Imati svoje ja u okrutnom okruženju svog ili poslije udaje muževljevog doma, bilo je gotovo nemoguće. No, svijetlih primjera ima. Heroine su to svog doba koje su, neznajući, utirale put emancipaciji svake žene Cetinske krajine. Ovom izložbom odajemo poštovanje svim tim ženama, našim bakama i majkama, koje su rekle veliko NE svim negativnostima u tradiciji i krenule svojim putovima. Uspjele su jer su vjerovala da čine dobro i bile ustrajne u tome.

Hvala im!

NK JUNAK

Prvom prozivkom, 17. srpnja, počele pripreme Plavih

U TREĆU LIGU S POMLAĐENIM IGRAČKIM KADROM

Stručni je stožer ostao skoro nepromijenjen, uz trenera Deana Računicu tu su još Frano Bogdan i Ivica Roguljić, a jedino je Robertino Ugrin, uz dogovor uprava dvaju klubova, otišao u NK Glavice gdje je postao glavni trener

Piše i foto: Žarko KODŽOMAN

Junak je prvom prozivkom, 17. srpnja, počeo pripreme za novu nogometnu sezonu. Plavi više nisu u drugoligaškom društvu te će ovu sezonu, za razliku od proteklih, nastupati u Trećoj HNL - Jug. Stručni je stožer ostao skoro nepromijenjen, uz trenera Deana Računicu tu su još Frano Bogdan i Ivica Roguljić, a jedino je Robertino Ugrin, uz dogovor uprava dvaju klubova, otišao u NK Glavice gdje je postao glavni trener. NK Junak je dobio i novog tajnika, Antu Romca, dok će mjesto sportskog direktora nedefinirani vremenski period biti upražnjeno. Već prilikom prve prozivke vidjelo se da Junak u novu sezonu ulazi s pomlađenim igračkim kadrom. Veliki broj prvotimaca napustio je klub. U odnosu na prošlu sezonu nema više Nikole Matasa, Zlatka Runje, Ivana Samardžića, Bernarda Matića, Željka Malčića, Bože Poljaka, Lovre Šindika i Ivana Mastelića, a još je neizvjestan status Dina Ljubasa i Ante Vučkovića. Član stručnog stožera Junaka Ivica Roguljić pomogao nam je da se snađemo među brojnim novim licima tijekom prve prozivke (tekst je pisan 18. srpnja, op.a.)

„Od prošle sezone tu su golman Grčić, zatim Medvid, Mandac, Ramljak, Matijašević, Perić, Vitić, Batovanja i Petričić. Rezerva vrataru Grčiću trebao bi biti Bikić, on nije došao na ovu prozivku, ali je s njim sve dogovoreno. Vidjet ćemo i koji je status Labrovića koji je '94. godište, on ima prostora za braniti u Glavicama, a ako ne, ostat će kod nas kao treći vratar. Na prozivci se nisu pojavili Tadić i Midenjak iako smo ih očekivali. Kozina je u Belgiji, vidjet ćemo hoće li natrag ili će tamo rješavati svoj status, ali ne kroz nogomet nego kroz zaposlenje. Nama je praktički deset igrača otišlo iz kluba, uprava je pomladila momčad, vidjet ćemo koliko će se to odraziti na kvalitetu, hoće li juniori izlaznoga, 1994. godišta i igrači sa posudbe moći odgovoriti svim zadacima. Svi su oni priključeni prvoj momčadi. Od izlaznih juniora tu su Marasović, Sušnjara, Mažurin i Đipalo, a sa posudbe su došli Anušić

iz Hrvaca, Roguljić i Katić iz Glavica, te još dvojica momaka koji su nekada bili u juniorima Junaka, ali su već duže vrijeme boravili ili u Tekstilcu ili u Glavicama, a riječ je o Tomo Romcu i Buljanu“, rekao je Roguljić na čije se riječi nadovezao i sam trener Dean Računica.

„Iznenaden sam s ovim igračkim kadrom, pomalo i zatečen, ostali smo bez dosta igrača. Trenutačno ne mogu sam sebi zadati neki cilj. Moramo dovesti neke igrače ukoliko želimo ravnopravno parirati ostalim klubovima u Trećoj ligi. Konkurencija je predobra, bit će nikad jača Treća liga, moramo se potruditi da budemo u najmanju ruku kao prošle sezone. Sa sportske strane gledajući, ja imam želju i volju da se borimo za povratak u Drugu ligu, a za to su nam pojačanja neophodna. E sad, kolike su mogućnosti plaćanja takvih igrača, to predsjednik treba odrediti. Pripreme za novu sezonu odradit ćemo u Sinju. Ponavljam, ovisno o tome kakvu ćemo momčad imati, zavise i naše ambicije“, rekao je trener Računica.

U svlačionici Plavih uspješnu sezonu igračima je zaželio predsjednik kluba Ivica Glavan, a posebnu pozornost posvetio je mladim igračima.

„Želim da mlađi igrači napreduju, da daju sve od sebe, te očekujem da oni koji su dosad manje igrali dobiju svoju priliku. Za funkcioniranje priprema osigurali smo sve što je potrebno, a za desetak dana i pomoćno igralište bit će pod reflektorima. Uprava ne postavlja nikakav imperativ u ovih godinu dana, pa čak i dvije, ali za stotu obljetnicu kluba očekujemo da Junak opet bude drugoligaš“, rekao je, između ostaloga, predsjednik Glavan.

SPORTSKI VREMEPLOV Zlatna generacija Alkara iz sezone 1994./1995.

GORAN CAKTAŠ: ISKUSTVO JE BILO NAŠA SNAGA

Piše i foto: Žarko KODŽOMAN

Košarka i Alkar uvijek su u žiži zbivanja sinjske sportske javnosti. A kada govorimo o „zlatnim godinama“ sinjske košarke, uz generaciju koja je 1984. godine stigla do finala tadašnjeg Kupa Jugoslavije, posebno mjesto zauzima i ona iz sezone 1994./1995. koja je izborila plasman u takozvanu Bijelu ligu, u Sinju rušila velikane hrvatske košarke - Cibonu, Split, Zadar i Šibenik i u kojoj je najveći ljubimac domaće publike bio velikan hrvatske košarke Goran Sobin, igrač koji se s bivšom Jugoplastikom popeo na krov Europe.

Tu je sjajnu generaciju vodio trener Goran Caktaš, čovjek koji je cijeli igrački, a potom i trenerski vijek posvetio Alkaru. Caktaš je bio talentirani playmaker, već sa 14 i pol godina zaigrao je za seniore Alkara u generaciji Runje, Modrića, Omašića i Stipe Vrcana.

„Svi su oni bili po nekoliko godina stariji od mene. Godine 1971. igrali smo kvalifikacije za ulazak u Drugu jugoslavensku ligu, jedne u Zadru, druge u Splitu. To su bile stvarno neponovljive stvari. U Alkara sam igrao do 1980. godine, a u sezoni 1980./1981. počinjem s trenerskom karijerom“, prisjeća se Caktaš koji je seniore Alkara vodio u nekoliko navrata.

„Seniore Alkara sam prvi put prihvatio sezone 1984./1985., imao sam tada 27 godina“.

Sa Sobinom smo dobili igrača s međunarodnim iskustvom

No, Caktaš će najviše biti pamćen po treniranju čuvene generacije iz sezone 1994./1995.

„Momčad Alkara sam preuzeo sezonu prije, 1993./1994. Uoči početka sljedeće sezone dobro smo se posložili, išli smo na pripreme u Velebno, ekipa nam je bilo vrlo dobra, bili su tu Blajić, Nikolić, Zvonko i Mladen Pavić, međutim imali smo jedan veliki problem - nismo imali niti jednog centra! Rekao sam tada potpredsjedniku kluba Zvonku Baraću da nemamo nikakve šanse ako nemamo pravog centra. Uostalom, sjećam se da smo u pripremnom periodu izgubili od Zadra sa čak 50 koševa razlike. Barać se uhvatio posla, nagovorio je Gorana Sobina, koji se skoro ostavio košarke, da nam se pridruži. Uz Sobina, stigao je i Stegić te smo tako kompletirali liniju. Moram napomenuti da Sobinu novac nije bio primaran. Barać ga je privolio da igra za Alkara na „naš domaćinski način“, za pršut i teletinu. Da se razumijemo, Sobin je bio najbolje plaćeni igrač Alkara, ali to nije ni desetina onoga što je mogao zaraditi negdje drugdje. Snaga je Alkara tada bila ogromno iskustvo. Sa Sobinom smo dobili igrača s međunarodnim iskustvom, a imali smo i braću Pavić koji su bili nositelji igre“, kaže Caktaš koji ističe da su tada imali i povoljan prvenstveni raspored.

„U prva dva kola došle su nam u Sinj momčadi Šibenika i Zadra, oba smo susreta dobili. To nam je dalo veliki poticaj, tijekom te sezone svladali smo Split na Gripama, pala je i Cibona u Sinju... Bilo je sve sjajno! Poglavitito moram istaknuti navijače. Napravio bih paralelu između

Maligana tada i danas. Maligani su sada mlađi, imaju jače glasove, međutim navijaju nonstop. Maligani su u to vrijeme osjećali kada treba, a kada ne treba navijati, imali su više osjećaja. Kad je završila famozna utakmica sa Cibonom, mene su podigli uvis tri Maligana, danas su nažalost svi oni pokojni - Čospa, Duda i Dumbe, te nosili po dvorani. Te su emocije neponovljive. Po meni, Alkar je daleko najbolji mali klub u Hrvatskoj, i to u svim sportovima. Gledajući po generacijama, mislim da je najbolja bila ona koja je igrala čuveno finale Kupa 1984., a ova iz sezone 1994./1995. je odmah do nje. Također, moram se prisjetiti Alkara iz 1990., tada smo harali u Drugoj jugoslavenskoj ligi, bili smo najbolji u konkurenciji momčadi iz Slovenije, Hrvatske, BiH i sjeverne Srbije“.

Zadnju godinu - dvije događaju se neke pozitivne stvari u Alkaru

Caktaš je bio svojedobno pomoćnik izbornika U-20 reprezentacije Hrvatske, a godinu dana je obnašao i dužnost izbornika. Stoga ne čudi da je stalni zagovornik orijentacije prema mladima.

„Kada sam posljednji put vodio seniore Alkara, dočekalo me šest - sedam igrača sa strane, a u roku od tri godine, kada sam odlazio iz kluba, ostavio sam samo jednoga koji nije domaći. Orijentacija na mlade igrače je jedini pravi put. Mislim da se zadnju godinu - dvije događaju neke pozitivne stvari u Alkaru, uspjeli smo ostvariti da jedan naš mlađi igrač igra za hrvatsku U-20 reprezentaciju, riječ je o Domagoju Kanaetu. Treba tako nastaviti, mislim da sada aktualnog predsjednika (Denisa Katića, op.a.) ne bi trebalo mijenjati. Naučio je neke stvari i mislim da je puno napravio, ne zbog ulaska u Ligu za prvaka nego je ostvario jedan kontinuitet, naročito u ove zadnje dvije godine“.

Goran Caktaš je izvan košarke posljednje tri - četiri godine.

„Naravno, pratim rad trenera u školi košarke i u mlađim uzrastima i mislim da se radi dobro. Sve sam ih ja svojedobno trenirao i vjerujem da sam utjecao na njihov rad. Što se mene osobno tiče, volim košarku i razmišljam da se opet posvetim radu s mladima“, kaže na kraju Caktaš.

SJEĆANJA

ALKA, ĐENEPAR, ČAĆA, VUK

Piše: Slaven KARDOŠ-UČITELJ

Foto: Arhiva obitelji pokojnog Ivana KARDOŠA

Ranim jutrom zalijevam vrt. U polju sumaglica, a preko Kamešnice sunce najavljuje svoj izlazak. Stanem i čekam taj trenutak. Taj dio dana mi je najdraži. Najavljuje rađanje novog dana. Pogledam prema terasi i prva zraka sunca obasja pitar sa đeneprom. Crveni cvjetovi još više zažariše, a u meni nešto „puče“. Đenepar, cvijet balkona, terasa, proslava i Alke. Naravno, svi koji ste ovo pročitali pitate se: koje Alke, što ima đenepar sa Alkom? Ima, ima i te kako, i sa Alkom i sa mnom. Dani su Alke. Osjeća se to u Sinju na svakom koraku, pa i u nama. Sjedam na klupu ispod breze i polako naviru sjećanja, a onaj đenepar kao da mi klimnu kada kapljica rose sklizne i olakša mu list. U sjećanjima tonem u dane dječastva. Bosonoga alaša drčulije gonja krpenjaka po Miletinu. Jedni igraju franja. Curice preskaču konop i igraju zoge. Vojska dovodi mule i konje na pojilo i igra se prekida. Puštaju nas da timarimo i jašemo na mulama i konjima i svi smo alkari.

Sanjamo o tome: alkari, alkarski momci. A Alka je za dva dana. Idemo kućama i Pavići se fale svojim dundom, a mi se rugamo: „Pava dunda alku gleda misli da je puna meda“. Oni se ljute ali nam prišiju da imaju i vojvodinog adutanta Duju. Ostajemo bez aduta, jer mi nemamo nikoga. Ma ja bi rekao za moga ćaću da će biti alkarski momak, al opet nisam siguran

hoće li ga izabrati. Dolazimo kućama. Sparina je i ispred kuća sjede susjedi, ali ispred moje ih je najviše. Nekako se tu najviše sjedilo i „divanilo“. Nitko od roditelja se ne brine gdje smo do sada. Znadu da tu negdje po selu ili u susjedstvu igramo „kukale“ ili „fata libera“. I već se podobro smrklo kad je moj ćaća došao iz grada. Nosi zamotano nešto i kremenjaču preko ramena. Moj prijatelj Tonči i ja izbečili oči. Ne možemo vjerovati. Čaća sjede na prag ispred kuće, a do sebe odložo paket. Pušku naslonio uz dovrtak. Otpuhne i zaište bevandu. Sestra donese bevandu. Otpije malo i reče: „Lucija, sutra mi triba katica cviča, đenepar mora biti, šparoga i ružmarin. Triba to zakititi na kapu.“ Poče odmotavati paket. Mi svi nagnuli gledat, a tamo odora alkarskog momka, kubure, jatagan, opanci... Meni srce naraslo i odmah

Đenepar je biljka uvezena 1710.g. iz južne Afrike u Europu. Udomaćila se je u svim europskim državama kao ukrasna biljkana balkonima, prozorima, terasama. Vrtlari su uzgojili mnogo varijacija i hibrida, tako da sada imamo raznih boja, mirisa, veličina. U nas je običaj da se pitari đeneptra za vrijeme svečanosti uz šarene tapete i zastave iznose na prozore.

Ante Strujić i Ivan Kardoš

u glavi prostruji: „Di ste sada Pavići?“ I dok je on to razvrstavao, a sestre unosile u kuću, Tonči i ja iskoristimo priliku i sa kremenjačom za kantun kuće. Hoćemo nategnuti „vuka“ i škljocnuti. Hoćemo bar sekundu biti hajduci, junaci. Ali, puška stara i „vuk“ se odvoji od nje.

Zanimjemismo i protrnusmo od straha. Brzo vratimo pušku uz dovrtak i brže bolje u svoje slamarice na spavanje.

Noć mi je bila košmar. Probudio sam se rano. Treba nešto napraviti da udobrovoljim ćaću, da smanjim krivicu. Odmah sam otišao do Klarića i ubrao grančicu šparoge koja je rasla u pitaru na terasi. Problem je đenepar. Uzgojila ga je sestra i ni blizu njega ne smijem. Okuražio sam se i ubrao najljepši cvijet. Ružmarin sam ubrao u vinogradu. Kada sam ušao u kuću mater je već spremala doručak. Mirisala je divka i kozije mlijeko. Pogledala me i nasmiješila se. „Di si ti ranije iša?“ „Tija sam ćaći ugoditi,“ odgovorim i pružim kiticu cvijeća.

Došlo je vrijeme da se ćaća opremi. Pomažu mu moje sestre. Na njemu su već suknene hlače i bijela pamučna košulja. Vunene bičve i opanci. Sestra omotaje pasac. Na glavu stavlja crvenu kapu i omotaje je „saruk ahmedijom“, a mater mu uz saruk stavlja kiticu cvijeća. „Mali ju je najranije ubra“ kazuje mu. Meni drago. Dodajem mu kubure i jatagan. Pomilova me po glavi, pozdravi nas. Zabaci kremenjaču na rame i onako uspravan i visok krene ka gradu. Gledamo za njim mi, ma i susjedi. Meni odlane. „Nije vidio“. Dođe do Perića kuće. Odjednom stade, okrene se polako, diže desnu ruku, opruži kažiprst i reče: „Radi onoga ćemo sutra raspraviti“. Znao sam što me čeka. Čim je ćaća zašao za Perića kuće sestra me uhvati za uho: „Jesi li moga ubrati bar sa strane cvit.“ Pa ima li đenepar veze sa Alkom? Za mene ima i uvijek će imati.

Svim gostima želimo ugodan boravak u viteškom Gradu Sinju, a alkarima čvrstu desnicu i oko sokolovo!

VITEŠKO ALKARSKO DRUŠTVO